

WOJEWODA MAZOWIECKI

Warszawa, 15 listopada 2018 r.

WPS-VIII.431.4.7.2018.AK

Pan
Maciej Burakowski
Dyrektor
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
ul. Legionów 78, 05-200 Wołomin 23

Na podstawie art. 197b ust. 1 w związku z art. 186 pkt 3 *ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej* (Dz. U. z 2018 r. poz. 998, z późn. zm.), zwanej dalej ustawą, zespół w składzie: Beata Kosmalska-Balik - zastępca kierownika Oddziału do spraw Wspierania Rodziny i Pieczy Zastępczej, Anna Kutera - starszy inspektor wojewódzki Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, przeprowadził w ramach prowadzonego postępowania w terminie 16.07 - 31.10.2018 r. kontrolę doraźną **w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie**, zwanym dalej Centrum.

Kontrola została przeprowadzona w związku z zastrzeżeniami przedstawionymi przez panią [REDAKTOWANO], występującą w imieniu pani [REDAKTOWANO] (obecnie przebywającej w Domu Dziecka w Równem, uprzednio wychowanki rodziny zastępczej p. [REDAKTOWANO]), na działania podejmowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie oraz Dom Dziecka w Równem w okresie jej pobytu w pieczy zastępczej.

Zakres kontroli obejmował: realizację zadania powiatu w zakresie pieczy zastępczej, w szczególności ustalenie działań podjętych przez jednostkę w celu zapewnienia pieczy zastępczej oraz realizowania planu pomocy rodzeństwu ww. wychowanki, dokonywania kwalifikacji i oceny rodziny zastępczej w osobie pani [REDAKTOWANO] oraz współpracy międzyinstytucjonalnej w tym obszarze.

Na podstawie art. 197d ww. ustawy oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie *przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli* (Dz. U. poz. 1477) przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej oraz jednostką organizacyjną systemu pieczy zastępczej powiatu wołomińskiego. Centrum wykonuje zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Zakres zadań realizowanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie określa Statut (znowelizowany Uchwałą Nr XLIV – 506/2018 Rady Powiatu Wołomińskiego z dnia 29 stycznia 2018 r.¹), natomiast strukturę organizacyjną Centrum, szczegółowy zakres zadań poszczególnych komórek organizacyjnych opisuje Regulamin Organizacyjny (znowelizowany Uchwałą Nr V-161/2018 Zarządu Powiatu

¹ Akta kontroli s. 4-10.

Wołomińskiego z 5 lipca 2018 r.²). Podstawowymi komórkami organizacyjnymi Centrum są działy, zespoły i biura oraz samodzielne stanowiska pracy. Stosownie z art. 76 ust. 2 ustawy, w Centrum utworzono Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej, który tworzy: 7 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, 2 głównych specjalistów, 1 specjalista pracy z rodziną, 1 specjalista pracy socjalnej, 1 starszy pracownik socjalny. Pracę zespołu wspiera ponadto 1 główny specjalista, 2 specjalistów pracy socjalnej oraz pracownicy Specjalistycznej Poradni Rodzinnej (7 psychologów)³.

Funkcję dyrektora Centrum pełni pan od 18 stycznia 1999 r., posiada upoważnienia Starosty Powiatu Wołomińskiego w zakresie m.in.: wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pieczy zastępczej należących do właściwości powiatu, zawierania i rozwiązywania umów o: pełnieniu funkcji rodziny zastępczej zawodowej, umieszczenie dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej⁴.

Ustaień dokonano na podstawie: ustnych i pisemnych wyjaśnień dyrektora Centrum, głównego specjalisty Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej, analizy udostępnionej w sprawie dokumentacji oraz pisemnych wyjaśnień Wicestarosty Wołomińskiego.

Pani [REDACTED] wraz z rodzeństwem [REDACTED] i [REDACTED] po śmierci matki (2010 r.) i ojca (2011 r.), została umieszczona w Domu Dziecka w Równem zgodnie z postanowieniem Sądu Rejonowego w Wołominie z 5 maja 2011 r.⁵.

Opiekunem prawnym rodzeństwa (prócz [REDACTED]) została pani [REDACTED], wykonująca obowiązki pracownika socjalnego i wychowawcy w Domu Dziecka w Równem. Z dokumentacji sprawy wynika, że pani [REDACTED] 22.09.2011 r. złożyła wniosek do Sądu Rejonowego w Wołominie o ustanowienie jej rodziną zastępczą dla ww. małoletnich.

Postanowieniem w trybie zarządzeń natychmiastowych z 21.11.2011 r. rodzeństwo [REDACTED]

[REDACTED] zostało umieszczone w rodzinie zastępczej pani [REDACTED]. Pismem z 27.04.2012 r. Sąd Rejonowy w Wołominie przesłał do Centrum odpis prawomocnego postanowienia z 15.02.2012 r. dot. ustanowienia rodziny zastępczej dla małoletnich: [REDACTED], w osobie pani [REDACTED] zam. [REDACTED] gm. [REDACTED]. Dyrektor Domu Dziecka w Równem poinformował Centrum, że z dniem 25.11.2011 r. ww. małoletni zostali skreśleni z listy wychowanków i przekazani do rodziny zastępczej pani [REDACTED].

Z przedstawionej w sprawie dokumentacji oraz złożonych wyjaśnień wynika, że:

1. pani [REDACTED]

- 24.08.2012 r. zwróciła się do Centrum z prośbą o odbycie szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej;

² Akta kontroli s. 11-30.

³ Akta kontroli s. 31.

⁴ Akta kontroli s. 32-36.

⁵ Akta kontroli s. 37.

⁶ Akta kontroli s. 38-39.

- 12.12.2012 r. otrzymała zaświadczenie dot. udziału w szkoleniu programem PRIDE: Rodzinna Opieka Zastępcza zatwierdzonym przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej decyzją nr DSR-VI-5121-3-1-TU/10 z dnia 23.03.2010 r.⁷;
- uczestniczyła 6-7.10.2012 r. w szkoleniu warsztatowym „Jak zrozumieć nastolatka” (16 godzin) oraz w 3 spotkaniach tematycznych z psychologami,
- 21.12.2012 r. zwróciła się z wnioskiem do Centrum o zatrudnienie wskazanej przez nią osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki i przy pracach gospodarskich. Przedstawiła *zakres obowiązków i tygodniowy wymiar czasu pracy osoby zatrudnionej do pomocy przy sprawowaniu opieki nad rodzeństwem [REDAKTOWANE] oraz przy pracach gospodarskich: codzienne odprowadzanie do szkoły i przyprowadzanie do domu ([REDAKTOWANE]), pomoc w odrabianiu lekcji, sprawowanie opieki nad dziećmi do czasu powrotu z pracy, wizyt lekarskich, dowóz i opieka nad dzieckiem podczas wizyt w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Tłuszczu, pomoc w pracach domowych*⁸. Jak wyjaśnił pan w piśmie z 15.10.2018 r., osobą do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich zatrudnioną na umowę zlecenie od września 2012 r. do końca czerwca 2013 r. była pani [REDAKTOWANE] następnie od lipca 2013 r. do grudnia 2014 r. był pan [REDAKTOWANE]⁹;
- otrzymała opinię psychologiczną na podstawie przeprowadzonych badań (karta informacyjna Specjalistycznej Poradni Rodzinnej – cztery etapy badań obejmowały: badanie motywacji, czynności konsultacyjne, badanie kompetencji wraz z ogólnym badaniem psychologicznym, konsultacje wewnętrzne w ramach pracy zespołu psychologów lub dodatkowe spotkania diagnostyczne i konsultacyjne), z której wynikało, że *posiada motywację i predyspozycje do sprawowania pieczy zastępczej*;
- mieszkała we wsi [REDAKTOWANE], gdzie zagospodarowała część swego domu na potrzeby rodzeństwa [REDAKTOWANE]. Jak wynika z dokonanej przez pracownika Centrum zgodnie z art. 42 ust. 1 i 2 ustawy ocenie, *dzieci mają swoją łazienkę, kuchnię i pokoje: na parterze i piętrze. W pozostałej części domu mieszka rodzina p. [REDAKTOWANE] trzech dorosłych synów, synowa, wnuk i matka zainteresowanej(...). Pani [REDAKTOWANE] niechętnie nawiązała z rodzeństwem [REDAKTOWANE] bliski kontakt emocjonalny. Wychowankowie zwracają się do opiekunki, [REDAKTOWANE]”- zostało to wspólnie z nimi ustalone. Zdaniem pracownika Centrum (...) z uwagi na ograniczenia czasowe, które wynikają z aktywności zawodowej zainteresowanej, współpraca jest trudna.*(...)¹⁰;
- 14.10.2013 r. pisemnie wyraziła zgodę na poszukiwanie rodzin adopcyjnych w kraju i za granicą dla rodzeństwa [REDAKTOWANE] oraz wskazała, że *Odnosnie kwestii dalszego sprawowania funkcji niezawodowej rodziny zastępczej dla rodzeństwa [REDAKTOWANE] w perspektywie długofalowej nie widzę takiej możliwości z powodu ustania przyczyn, dla których dzieci trafiły pod moją opiekę*¹¹;
- w styczniu 2014 r. zgłosiła się do Centrum z prośbą o zorganizowanie spotkania z przedstawicielami szkoły podstawowej w Kozłach, do której uczęszczał m.in. [REDAKTOWANE] celem ustalenia planu działania wobec chłopca. Poinformowała, że siostra przyrodnia rodzeństwa

⁷ Akta sprawy s. 40-41. Art. 227 ust. 1 *Programy szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia placówek rodzinnych zatwierdzone na podstawie przepisów dotychczasowych, obowiązują do dnia zatwierdzenia odpowiedniego programu na podstawie niniejszej ustawy, nie dłużej jednak niż przez okres 2 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.*

⁸ Akta kontroli s. 42-43.

⁹ Akta kontroli s. 44-47.

¹⁰ Akta kontroli s. 48-57.

¹¹ Akta kontroli s. 58.

- [REDACTED] przebywająca w Domu Dziecka w Równem, wysuwa oskarżenia dotyczące złego traktowania jej rodzeństwa. Zdaniem p. [REDACTED] mogła być inicjatorką tych oskarżeń (zapis notatki z 28.01.2014 r.¹²). W związku z powyższym 03.02.2014 r. odbyło się spotkanie pracownika Centrum z dyrektorem szkoły w celu omówienia sytuacji szkolnej rodzeństwa [REDACTED] oraz przebiegu współpracy rodziny zastępczej. Z zapisu notatki służbowej „trudności wychowawcze na terenie szkoły sprawia [REDACTED]: chłopiec przejawia agresję słowną wobec nauczycieli, wykazuje brak motywacji do pracy na lekcji. Szkoła podpisała z uczniem kontakt, w którym zapisała, iż p. [REDACTED] systematycznie będzie kontaktowała się z opiekunem dziecka. Problem stanowi brak możliwości nawiązania kontaktu telefonicznego z opiekunem – p. [REDACTED] nie dysponuje, na co dzień telefonem. (...) Pani dyrektor zaobserwowała, iż rodzeństwo jest ze sobą związane: dzieci dzielą się ze sobą posiłkami, pilnują nawzajem. (...). Kontakt szkoły z rodziną zastępczą układa się poprawnie. Pani [REDACTED] stara się raz w miesiącu rozmawiać osobiście z wychowawcami, z dyrektorem. Szkole brakuje możliwości nawiązania natychmiastowego kontaktu z opiekunem, celem przekazywania na bieżąco informacji na temat sytuacji uczniów. Dyrekcja chce wystąpić do organu prowadzącego o możliwość zatrudnienia specjalisty do pracy z dziećmi sprawiającymi trudności wychowawcze, wymagającymi wzmożonej pracy wychowawczej, wsparcia emocjonalnego. Pomocą wstępnie ma zostać objęty [REDACTED] za zgodą opiekuna prawnego”¹³. Ustalono, że p. [REDACTED] udostępni szkole kontakt telefoniczny, celem relacjonowania postępów dzieci;
- z notatki 8.02.2014 r. pracownika socjalnego wynika, że: p. [REDACTED] kontaktowała się ze szkołą, uzyskała informacje, iż szkoła będzie dążyła do pozyskania specjalisty – psychologa, terapeuty do pracy z dziećmi wymagającymi szczególnej opieki, m.in. w perspektywie pracy z rodzeństwem [REDACTED] – p. [REDACTED] krytycznie odniosła się do pomysłu szkoły, poinformowała, iż nie sporządzi pisma popierającego działania szkoły.(...). Pani [REDACTED] jest zniechęcona sytuacją, jaka powstała w DD z udziałem [REDACTED]. Kobieta ma świadomość, iż wychowankowie przebywający w domu celowo działają na jej niekorzyść. Poinformowała, iż nie zrezygnuje z pracy zawodowej. Poinformowała, iż sytuacja będzie się utrzymywała, to zrezygnuje z opieki nad dziećmi.¹⁴;
 - wezwała do Domu Dziecka w Równem policję, by odbyła rozmowę z [REDACTED] na temat jej sposobu odnoszenia się do wychowawców. [REDACTED] poinformowała funkcjonariuszy, że nie szanuje pani [REDACTED], ponieważ [REDACTED] skarży się na warunki pobytu w rodzinie zastępczej. Pani [REDACTED] w obecności pracownika Centrum i rodzeństwa zapytała [REDACTED], czy rzeczywiście ma jakiekolwiek zastrzeżenia, co do pobytu w rodzinie zastępczej. Jak wskazuje zapis notatki młodszego koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej z PCPR, [REDACTED] poinformowała, iż na początku nie była zadowolona z pobytu w rodzinie zastępczej, aktualnie tak nie jest- nic też nie mówiła starszej siostrze.¹⁵;
 - 17.06.2014 r. zwróciła się do Sądu Rejonowego w Wołominie z wnioskiem o zmianę postanowienia w zakresie sprawowania opieki prawnej nad małoletnimi [REDACTED]: [REDACTED]. W swoim piśmie poinformowała ponadto, że „ze względu na mój wiek oraz ograniczenia wynikające z próby godzenia pracy zawodowej z opieką nad dziećmi z licznymi problemami powodując, że nie będę niezawodową rodziną zastępczą długoterminowo. Mam nadzieję,

¹² Akta kontroli s. 59.

¹³ Akta kontroli s. 60.

¹⁴ Akta kontroli s. 61.

¹⁵ Akta kontroli s. 62.

że opieki nad rodzeństwem podejmie się [REDAKTOWANE], która taką możliwość deklaruje, chociażby ubiegając się o przepustki dla nich. Takie nastawienie [REDAKTOWANE] było przyczyną podjęcia przez mnie opieki nad młodszym rodzeństwem, tj. od czasu osiągnięcia pełnoletniości przez [REDAKTOWANE].¹⁶;

- zapis notatki 16.07.2014 r. wskazuje, że: „dzieci strasznie niszczą przedmioty w domu. Zdaniem p. [REDAKTOWANE] pomiędzy nią a dziećmi nie wytworzyły się więzi rodzinne (...) Pani [REDAKTOWANE] poinformowała, iż zakomunikowała [REDAKTOWANE], że nie jest w stanie dłużej stanowić opieki nad dziećmi [REDAKTOWANE]. Pani [REDAKTOWANE] skłaniała [REDAKTOWANE], aby złożyła do SR wnioszek o sprawowanie opieki prawnej nad rodzeństwem¹⁷. Zadeklarowała, że chce złożyć do sądu wnioszek o rezygnację z pełnienia funkcji rodziny zastępczej, a jej decyzja jest podyktowana brakiem dalszych możliwości sprawowania bezpośredniej opieki nad dziećmi – praca zawodowa, brak zaangażowania ze strony rodziny p. [REDAKTOWANE] – matka jest osobą starszą, a synowie i mąż pracują;
- 18.11.2014 r. wystąpiła do Sądu Rejonowego w Wołominie z wnioskiem o zmianę środka wychowawczego w stosunku do [REDAKTOWANE]. W swoim wystąpieniu zaznaczyła, że: *Wszelki próby podejmowania rozmów dotyczących niewłaściwego zachowania kończą się awanturami z jej strony. (...) Zachowanie [REDAKTOWANE] ma negatywny wpływ na jej rodzeństwo, szczególnie [REDAKTOWANE], z którymi jest w stałym konflikcie. Dzieci buntują się, że Natalii wszystko wolno. (...) Młodsze rodzeństwo ewidentnie boi się [REDAKTOWANE]*¹⁸;
- 11.12.2014 r. zwróciła się do Sądu Rejonowego w Wołominie o natychmiastowe rozwiązanie ustanowionej w jej osobie rodziny zastępczej dla rodzeństwa [REDAKTOWANE]¹⁹;
- 8.04.2016 r. została zwolniona z funkcji opiekuna prawnego dla małoletnich [REDAKTOWANE]. Opiekunem prawnym [REDAKTOWANE] został jeden z wychowawców Domu Dziecka w Równem.

2. Sytuacja małoletnich umieszczonych w rodzinie zastępczej pani [REDAKTOWANE]:

- zgodnie z art. 128 ustawy, 31.08.2012 r. dokonano Oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, w której odnotowano, że [REDAKTOWANE] dosyć szybko zaadoptowała się do nowych okoliczności, jest zadowolona z pobytu w rodzinie zastępczej. Ma zapewnione odpowiednie warunki mieszkaniowe: odpowiednio wyposażony pokój na piętrze, który dzieli z młodszą siostrą [REDAKTOWANE]. Dziewczynka angażuje się w obowiązki domowe, jest sympatyczna i komunikatywna. Pani [REDAKTOWANE] współpracuje z Centrum i szkoła dziecka. [REDAKTOWANE] zameldowana jest na pobyt stały w [REDAKTOWANE]²⁰. We wnioskach ww. dokumentu zapisano, że rodzina zastępcza właściwie wywiązuje się z podjętej funkcji. [REDAKTOWANE] w trakcie pobytu w rodzinie zastępczej poczyniła zasadnicze postępy, zwłaszcza w nauce i zachowaniu;
- Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej sporządził dla rodzeństwa [REDAKTOWANE] Plany Pomocy Dziecku²¹. Stwierdzono brak w ww. dokumentach:
 - informacji w pkt. 3.4. wnioski/spostrzeżenia/oczekiwania rodziny zastępczej dotyczące organizacji opieki dla dziecka w przyszłości – plany, potrzeby,

¹⁶ Akta kontroli s. 63-64.

¹⁷ Akta kontroli s. 65-66.

¹⁸ Akta kontroli s. 67- 68.

¹⁹ Akta kontroli s. 69.

²⁰ Akta kontroli s. 70-71.

²¹ Akta kontroli s. 72-126.

- daty sporządzenia planów;
- zgodnie z art. 131 ust. 2 ustawy Centrum przesyłało do Sądu Rejonowego w Wołominie *opinię dotyczącą sytuacji małoletnich [REDAKTOWANE] przebywających w rodzinie zastępczej w osobie pani [REDAKTOWANE] z:*
 - 31.08.2012 r.: *Rodzina zastępcza podejmuje starania celem należytego zaspokojenia potrzeb dzieci. Pani [REDAKTOWANE] współpracuje z Centrum i pracownikami placówek edukacyjnych dzieci (...) Wyraziła chęć udziału w zorganizowanych przez tut. PCPR szkoleniach. Z uwagi na sytuację rodziny biologicznej, pobyt ww. rodzeństwa [REDAKTOWANE] w rodzinie zastępczej jest zasadny. Sytuacja prawna dzieci jest uregulowana, toteż dzieci zostały zgłoszone do właściwego ośrodka adopcyjnego²²;*
 - 7.02.2014 r.: *Wychowankowie nadal do opiekunki zwracają się Pani [REDAKTOWANE]. Rodzina zastępcza oddziałuje na wychowanków poprzez rozmowy, tłumaczenie im konsekwencji niewłaściwych zachowań.(...)Sytuacja prawna wychowanków jest uregulowana. Dotychczas dzieci były zgłoszone do ośrodków adopcyjnych, poszukiwano dla nich rodziców w kraju i za granicą²³;*
 - 27.10.2014 r.: *Pani [REDAKTOWANE], zgodnie z wcześniejszymi deklaracjami, podtrzymuje swoje stanowisk, iż długofalowo nie jest w stanie sprawować opieki nad wychowankami²⁴;*
- z notatek z wizyt pracownika socjalnego z 04.07.2012 r. i 14.08.2012 r., Pani [REDAKTOWANE] zgłosiła jedynie uwagi wobec [REDAKTOWANE] (opuszcza zajęcia szkolne, zachowuje się niestosownie wobec gości, nie przestrzega zasad higieny osobistej) oraz [REDAKTOWANE] (wymusza płaczem swoje potrzeby, korzysta z rzeczy innych domowników bez ich zgody);
- pismem z 22.02.2013 r. Wojewódzki Ośrodek Adopcyjny poinformował Centrum o zakwalifikowaniu rodzeństwa do adopcji związanej z przemieszczeniem poza granice Polski;
- 5.03.2013 r. i 9.05.2013 r. Centrum zwracało się do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Tłuszczu o wydanie opinii z przebiegu konsultacji nt. funkcjonowania każdego z dzieci, wzajemnych relacji – więzi pomiędzy rodzeństwem, osób dla nich znaczących, celem dokonania oceny ich sytuacji życiowej;
- 18.03.2013 r., 23.04.2013 r., 4.07.2013 r. w Centrum odbyły się spotkania w celu dokonania oceny sytuacji rodzeństwa [REDAKTOWANE] (psycholog z Krajowego Ośrodka Adopcyjnego TPD w Warszawie, psycholog z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Tłuszczu, psycholog ze Specjalistycznej Poradni Rodzinnej przy Centrum, rodzina zastępcza, pracownicy Centrum);
- Sąd Rejonowy w Wołominie postanowieniem z 6.11.2014 r. postanowił określić osobistą styczność obywateli włoskich z małoletnim [REDAKTOWANE] oraz [REDAKTOWANE], nadzór nad przebiegiem styczności powierzył Krajowemu Ośrodkowi Adopcyjnemu w Warszawie;
- 26.01.2015 r. pismo z Sądu Rejonowego w Wołominie do Centrum informujące, że opiekun prawny [REDAKTOWANE] złożyła wniosek o rozwiązanie rodziny zastępczej dla małoletnich [REDAKTOWANE]. Jednocześnie zwraca się z prośbą o rozważenie, gdzie dzieci mogą zostać umieszczone,
- Centrum (pismem 5.02.2015 r.) poinformowało Sąd Rejonowy w Wołominie, że w chwili obecnej brak jest wolnych miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu

²² Akta kontroli s. 127-128.

²³ Akta kontroli s.129-130.

²⁴ Akta kontroli s. 131-132.

rodzinnego oraz rodzinach zastępczych na terenie naszego powiatu. (...) jedyną możliwością jest umieszczenie rodzeństwa małoletnich [REDAKTED] w Domu Dziecka w Równem²⁵”

- Sąd Rejonowy w Wołominie wydał 16.04.2015 r. postanowienie wobec wniosku pani [REDAKTED] o rozwiązanie rodziny zastępczej;
- 11.05.2015 r. Centrum wydało skierowanie dla [REDAKTED] o umieszczeniu w Domu Dziecka w Równem (funkcję wychowawcy i pracownika socjalnego pełni nadal pani [REDAKTED]);
- Centrum pismem z 11.05.2015 r. zawiadomiło Prokuraturę Rejonową w Wołominie o popełnieniu przestępstwa przez [REDAKTED], po tym jak pani Lidia Jurczyk oświadczyła, że małoletnia jest w ciąży. Domniemanym ojcem dziecka jest Piotr Jurczyk, syn biologiczny pani Lidii Jurczyk²⁶;
- pismem z 17.04.2015 r. Sąd Rejonowy w Wołominie przesłał do Centrum odpis prawomocnego postanowienia z 16.04.2015 r. dot. rozwiązania rodziny zastępczej dla małoletnich [REDAKTED] i umieszczenia ich w instytucjonalnej pieczy zastępczej;
- 14.08.2015 r. narodziny syna pani [REDAKTED]. Opiekunem prawnym dziecka zgodnie z postanowieniem sądu został jeden z wychowawców Domu Dziecka w Równem. [REDAKTED] został umieszczony przy matce w placówce. Początkowo [REDAKTED] nosił nazwisko [REDAKTED], 5.12.2016 r., kiedy pan [REDAKTED] uznał syna, [REDAKTED] zmienił nazwisko;
- postanowieniem z 28.01.2016 r. Sąd Rejonowy w Wołominie ustanowił opiekę i wydał zarządzenie opiekuńcze nad małoletnim [REDAKTED], umieścić małoletniego w instytucjonalnej pieczy zastępczej, w której przebywa jego matka [REDAKTED];
- postanowieniem z 13.04.2017 r. Sąd Rejonowy w Wołominie zwolnił małoletniego [REDAKTED] (poprzednie nazwisko [REDAKTED]) z instytucjonalnej pieczy zastępczej pod opiekę [REDAKTED], ustalając jego miejsce zamieszkania przy ojcu.

Z dokumentacji sprawy wynika, że pani [REDAKTED] 23.05.2018 r. wystąpiła do dyrektora Domu Dziecka w Równem i Centrum z pismem pn. *Skarga na wychowawcę Domu Dziecka w Równem*²⁷, w którym zwraca uwagę na niewłaściwe względem niej zachowanie wychowawcy pani [REDAKTED], polegające m.in. na znęcaniu się psychicznym, prowokowaniu konfliktów, szykanowaniu, podejmowaniu działań utrudniających [REDAKTED] kontakt z synem. Z wyjaśnień głównego specjalisty Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Centrum, pismo nie dotyczyło działania Centrum i w związku z tym nie zostało odnotowane w rejestrze skarg.

Z przesłanych 15.10.2018 r. przez pana wyjaśnień²⁸ wynika, że do Centrum nie wpływały żadne pisemne skargi i zastrzeżenia, co do opieki pani [REDAKTED] nad rodzeństwem [REDAKTED]. Dzieci również nie zgłaszało niepokojących uwag dotyczących pani [REDAKTED]. Jednocześnie Centrum mając na względzie obowiązek wynikający z art. 131 i art. 132 ustawy, występowało do szkół i instytucji w sprawie przekazania opinii o rodzeństwie [REDAKTED]

²⁵ Akta kontroli s. 133.

²⁶ Akta kontroli s. 135.

²⁷ Akta kontroli s. 136-137.

²⁸ Akta kontroli s. 45-47.

W opinii o uczniu z 24.01.2013 r. Szkoła Podstawowa w Kozłach wskazała m.in., że: Na początku roku szkolnego [REDAKTOWANO] dopuściła się kilku drobnych kradzieży. Zabierała koleżankom kredki, długopisy, z sekretariatu wzięła materiały biurowe. Rzeczy zostały zwrócone po interwencji opiekunów. [REDAKTOWANO] korzysta ze świetlicy szkolnej, nie korzysta z wyżywienia w szkolnej stołówce. Do szkoły przynosi kanapki. Od początku roku szkolnego [REDAKTOWANO] nie była na żadnej wycieczce szkolnej. Obcięto jej też włosy. Są to kary stosowane przez rodzinę zastępczą. (...) Rodzina zastępcza interesuje się postępami dziewczynki, regularnie kontaktuje się z wychowawcą i dyrektorem szkoły²⁹.

Ustalono, że w dokumentacji sprawy znajdowały się, wydane w latach 2012 – 2014 na prośbę Centrum, opinie sporządzone przez pracowników Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Kozłach, Szkoły Podstawowej w Kozłach, Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii w Zielonce. W dokumentach odnotowano spostrzeżenia dot. m.in. współpracy jednostek z opiekunem prawnym i funkcjonowaniem rodzeństwa [REDAKTOWANO] w środowisku szkolnym³⁰:

- W roku szkolnym 2011/2012 pracownicy szkół ocenili pozytywnie współpracę z panią [REDAKTOWANO], podkreślili regularny kontakt z nią i zaangażowanie w sprawy dzieci;
- W opinii o uczniu z 22.01.2013 r. wychowawca odnotował m.in., że [REDAKTOWANO] korzysta w szkole ze świetlicy, nie korzysta z wyżywienia w szkolnej stołówce, posiłki, które otrzymuje z domu nie są urozmaicone, zwykle są to tylko kanapki. Rodzina zastępcza stosuje wobec dziecka kary – obcinanie włosów prawie na tyśo, czy zakaz wyjazdu na wycieczkę z grupą. Rodzina zastępcza regularnie kontaktuje się z wychowawcą i dyrektorem szkoły”;

Z notatek służbowych pracownika Centrum³¹ oraz pana pisemnych wyjaśnień³², wynika, że podjęto próbę wyjaśnienia niepokojących spostrzeżeń. Ustalono, że *dzieci nie chcą jeść obiadów na terenie szkoły, wolą jeść obiad w domu, co potwierdziły*. W kwestii obcinania włosów [REDAKTOWANO] szkoła przypuszczała, że są obcięte za karę, rodzina zastępcza była zdziwiona interpretacją sytuacji przez placówkę. Co do nieuczestniczenia dzieci w szkolnych wycieczkach, rodzina zastępcza poinformowała, że *jest to konsekwencja wobec nagannego zachowania dzieci na terenie szkoły (kradzieże, których dokonały dzieci)*;

- W opiniach z grudnia 2013 r.:
 - [REDAKTOWANO] ujawnia zachowania nie przystosowawcze (agresja słowna ujawniana wobec pozostałych dzieci w klasie). (...) Czystość i higiena dziecka wykazuje cechy zaniedbania (np. brudne dłonie, długie i brudne paznokcie, próchnica zębów);
 - [REDAKTOWANO] przestrzega zasad ustalonych w grupie rówieśniczej. Zawsze zgodnie współpracuje z innymi dziećmi. (...) Jest lubiany przez innych. Zawsze uśmiechnięty i miły;
 - Z opinii [REDAKTOWANO] wynika, że wygląd zewnętrzny i dbałość o higienę osobistą jest poprawna i bez zastrzeżeń. (...) Warunki i atmosferę w domu ocenia dobrze;
- Według opinii z 19.11.2014 r. [REDAKTOWANO] sprawia trudności wychowawcze: przeszkadza w prowadzeniu lekcji. (...) ma lekceważący stosunek do nauczycieli. Nie reaguje na ich polecenia i uwagi. Wychowawca nie ma dobrego kontaktu z opiekunem. (...) [REDAKTOWANO] zapytany o sytuację w domu, odpowiedział, że jest dobrze, dobrze się czuje w tej rodzinie zastępczej;
- Uczennica nie ma bliskich koleżanek, nie spotyka się z żadną po szkole. Twierdzi, że nie ma na to czasu i nie wolno jej się spotykać z nikim po szkole. Ma również obawy, że jeśli zacznie

²⁹ Akta kontroli s. 138.

³⁰ Akta kontroli s. 138-152, 159-170.

³¹ Akta kontroli s. 153-158.

³² Akta kontroli s. 44-47.

spotykać się z niewłaściwą osobą, to zostanie postrzegana przez prymat tej właśnie osoby, (dlatego też zerwała kontakty z koleżanką, która paliła papierosy). Uważa, że sytuacja w rodzinie zastępczej jest trudna. Źle się czuje u państwa [REDAKTOWANE], jeśli chodzi o panującą w domu atmosferę. (...) Kontakty między rodzeństwem są niepokojące. [REDAKTOWANE] w ogóle ze sobą nie rozmawiają, nie wykazują chęci naprawienia relacji między sobą (...) Odbyła się rozmowa dotycząca zachowania [REDAKTOWANE] w szkole oraz sytuacji rodzinnej uczniów w gabinecie pedagoga. Podczas tej rozmowy opiekun poinformował pedagoga o problemach związanych z opieką nad małoletnimi (zapis opinii z 19.01.2014 dot. pani [REDAKTOWANE]);

- Z opinii o uczniu z 01.04.2015 r. wynika, że kontakt z opiekunem prawnym [REDAKTOWANE] wynika z inicjatywy [REDAKTOWANE]. Współpraca jednak nie została nawiązana poprawnie, co może wskazywać na brak zainteresowania ze strony opiekunów prawnych.

W trakcie prowadzonych czynności kontrolnych zobowiązał się pan do zorganizowania spotkania w sprawie wyjaśnienia zaistniałej sprawy (zastrzeżeń wymienionych w piśmie pani [REDAKTOWANE] z 23.05.2018 r.³³), jak również celem podjęcia próby jej rozwiązania.

W piśmie z 20.09.2018 r. poinformował pan o podjętych działaniach i zorganizowanym spotkaniu 6.09.2018r. w Centrum. W spotkaniu uczestniczyli: dyrektor Domu Dziecka w Równem, pani [REDAKTOWANE], pracownicy Centrum oraz psycholog Specjalistycznej Poradni Rodzinnej. Zaproszeni zostali również pan [REDAKTOWANE] którzy usprawiedliwili swą nieobecność obowiązkami zawodowymi i koniecznością opieki nad wnukiem.

Z przyjętych ustaleń wynika, że kontakty pani [REDAKTOWANE] z synem [REDAKTOWANE] będą odbywać się na terenie przedszkola, do którego uczęszcza chłopiec (czas i termin uzgodniony przez rodziców małoletniego). Centrum wystąpiło do pani [REDAKTOWANE] i pana [REDAKTOWANE] z propozycją skorzystania ze wsparcia psychologicznego w SPR w Wołominie³⁴.

Ponadto w ramach prowadzonego postępowania wyjaśniającego zwrócono się do Starosty Powiatu Wołomińskiego z prośbą o przesłanie informacji w zakresie realizowania obowiązku określonego w art. 38b ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wobec Centrum. Pismem z 6.08.2018 r. i 12.10.2018 r. wyjaśniono, że sprawowanie kontroli nad organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej odbywa się na bieżąco. i *aktualnie uzgadniany jest ostateczny kształt protokołu po zakończeniu planowej kontroli doraźnej w zakresie funkcjonowania kontroli zarządczej w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie*. Natomiast aktualna sytuacja w odniesieniu do kontaktów z panią [REDAKTOWANE] ma szanse poprawy i zaczyna powracać do normalnych relacji pomiędzy stronami.

Mając na uwadze przedstawione zastrzeżenia dotyczące działań podejmowanych przez Centrum w trakcie pobytu pani [REDAKTOWANE] w pieczy zastępczej, jak również zebraną w sprawie dokumentację należy przyjąć, że:

- dokonano oceny spełnienia warunków pani [REDAKTOWANE] w tym: analizy sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej oraz wydano opinię psychologiczną stosownie do art. 42 ust. 1 i 2 ustawy;

³³ Akta kontroli s. 136-137.

³⁴ Akta kontroli s. 171-182.

- wydano zaświadczenie potwierdzające ukończenie przez p. [REDAKTOWANO] szkolenia programem zatwierdzonym dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej;
- zgodnie z art. 128 i art. 130 ustawy, dokonywano *oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej*;
- wielokrotnie przesyłano do Sądu Rejonowego w Wołominie opinie dotyczące małoletnich [REDAKTOWANO] przebywających w rodzinie zastępczej zgodnie z art. 131 ust. 2 ustawy;
- w myśl art. 77 ust. 3 pkt 2 ustawy, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej przygotował we współpracy z rodziną zastępczą *plany pomocy dziecku dla rodzeństwa [REDAKTOWANO]*. Należy jednak zauważyć, że:
 - plany pomocy dziecku nie zawierały wszystkich ustaleń poczynionych w procesie diagnostycznym, a tym samym ich modyfikacje nie były dokonywane stosownie do ujawniających się potrzeb oraz zmieniających się warunków, w jakich znajdowała się pani [REDAKTOWANO] wraz z rodzeństwem;
- w prowadzonej dokumentacji pracownik Centrum odnotowywał trudności rodziny zastępczej w opiece i wychowaniu rodzeństwa [REDAKTOWANO], które mogły wynikać z indywidualnych deficytów emocjonalno-społecznych małoletnich;
- prowadzona w sprawie dokumentacja potwierdza współpracę Centrum m. in. z sądem, szkołami, specjalistami poradni psychologiczno-pedagogicznej, ośrodkiem adopcyjnym;
- zapisy w przedstawionej dokumentacji świadczą o ograniczonej współpracy pani [REDAKTOWANO] z Centrum i szkołami, do których uczęszczały dzieci, co mogło być podyktowane jej obciążeniem wynikającym z pracy zawodowej (sprawowanie funkcji wychowawcy i pracownika socjalnego w Domu Dziecka w Równem);
- pismem z 11.05.2015 r. Centrum zawiadomiło Prokuraturę Rejonową w Wołominie o popełnieniu przestępstwa wobec [REDAKTOWANO] przez pana [REDAKTOWANO] (który pełnił funkcję osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich);
- realizując postanowienie Sądu Rejonowego w Wołominie z 16 kwietnia 2015 r. o umieszczeniu rodzeństwa [REDAKTOWANO] w instytucjonalnej pieczy zastępczej, należało kierować się stanem i sytuacją małoletniej wówczas [REDAKTOWANO], mając na celu ich dobro i łączące relacje z rodziną pani [REDAKTOWANO];
- Centrum podjęło działania mające na celu wyjaśnienie zaistniałej sytuacji oraz wypracowania relacji między stronami, jednak nadal nie wyczerpują one w pełni posiadanych możliwości (np. w odniesieniu do procesu osoby usamodzielnianej).

Biorąc pod uwagę powyższe, należy wskazać, że Centrum, jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej powinien wypracować standard budowania relacji między rodziną zastępczą, którego celem jest rozwój form współpracy i wsparcia.

Istotne będzie tutaj ustalenie procedur monitorowania działań wykonywanych przez specjalistów oraz koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, w tym pogłębionej diagnozy w kierunku poszukiwania najlepszych rozwiązań w różnych sytuacjach. Tym samym prowadzona w tym zakresie dokumentacja i dokonane oceny z ustaleń byłyby transparentne.

Na podstawie art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 998, z późn. zm.) oraz na podstawie rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. poz. 1477)

i wobec stwierdzonych uchybień kieruję do pana Dyrektora następujące zalecenia pokontrolne:

- kierując małoletnich do pieczy zastępczej uwzględniać ich dobro i indywidualną sytuację życiową;
- dokonać we współpracy z Domem Dziecka w Równem ponownej analizy sytuacji wychowanków [REDAKTOWANE] oraz zaplanować działania mające na celu efektywne wsparcie ich procesu wychowawczego;
- udoskonalić zasady monitoringu i kontroli w procesie organizowania pieczy zastępczej w kierunku poszukiwania najlepszych rozwiązań w różnych sytuacjach, tak by prowadzona w tym zakresie dokumentacja i dokonane oceny z ustaleń były transparentne oraz w sposób konstruktywny przekazywane rodzinom zastępczym.

Uwagi i wnioski:

Ponadto zwracam uwagę na potrzebę:

- dopracowania, we współpracy z panią [REDAKTOWANE] działań zmierzających do jej faktycznego usamodzielnienia;
- rozpatrywania wszystkich niepokojących informacji wpływających do Centrum dotyczących spraw z zakresu pieczy zastępczej.

Pouczenie

Zgodnie z art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 998, z późn. zm.) oraz § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. poz. 1477) kontrolowana jednostka może w terminie 7 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego, zgłosić do Wojewody Mazowieckiego zastrzeżenia do wydanego wystąpienia lub/i do zawartych w nim zaleceń pokontrolnych na adres: Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie, Wydział Polityki Społecznej, plac Bankowy 3/5, 00-950 Warszawa.

W przypadku nieuwzględnienia przez Wojewodę Mazowieckiego zastrzeżeń oraz w przypadku nie zgłoszenia zastrzeżeń do zaleceń, kontrolowana jednostka jest obowiązana w terminie 30 dni od otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego powiadomić wojewodę o sposobie realizacji uwag, wniosków i zaleceń.

W przypadku uwzględnienia zastrzeżeń odpowiadając na zalecenia należy mieć na uwadze zmiany wynikające z powyższego faktu.

Jednocześnie przypominam, że w przypadku osób, które nie realizują zaleceń pokontrolnych mają zastosowanie przepisy art. 198 ww. ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

ZASTĘPCA WYKONAWCY
ds. Wspierania rodziny i Pieczy Zastępczej

Beata Kosmańska-Balik

STARSZY INSPEKTOR WOJEWÓDZKI

Anna Kutera

z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Anna Olszewska
Dyrektor

Wydziału Polityki Społecznej

WOJEWODA MAZOWIECKI

Warszawa, 25 października 2018 r.

WPS-VIII.431.4.8.2018.AW

Pan
Jan Nowak
Dyrektor
Domu Dziecka w Równem
Równe 78
05-282 Strachówka

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 197b w związku z art. 186 pkt 3 *ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej* (Dz. U. z 2018 r. poz. 998, z późn. zm.), zwanej dalej ustawą, zespół starszych inspektorów wojewódzkich Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie: Anna Kutera, Małgorzata Tajchman oraz Agnieszka Woźniak-Markowska przeprowadził w terminie 16, 17 lipca oraz 3 września 2018 r. kontrolę doraźną w trybie uproszczonym w Domu Dziecka w Równem, Równe 78, 05-282 Strachówka.

Zakres kontroli obejmował przestrzeganie standardów opieki i wychowania w placówce opiekuńczo-wychowawczej, utrzymywanie kontaktów z rodziną biologiczną, zaspokajanie potrzeb dziecka i respektowanie jego praw, przestrzeganie przepisów określających zasady działania placówki opiekuńczo-wychowawczej, w szczególności w odniesieniu do rodzeństwa [REDAKTOWANE]. Kontrola została przeprowadzona w związku z wnioskiem, jaki wpłynął do Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, o wszczęcie kontroli w ww. placówce pod kątem szykanowania wychowanki [REDAKTOWANE] przez wychowawcę panią [REDAKTOWANE].

Na podstawie art. 197d ustawy oraz na podstawie rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. poz. 1477) przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Dom Dziecka w Równem jest publiczną placówką opiekuńczo-wychowawczą typu socjalizacyjnego posiadającą 30 miejsc. Organem prowadzącym jest Powiat Wołomiński. Placówka działa na podstawie Decyzji Wojewody Nr 70/2011 z 29 grudnia 2011 r. i jest wpisana do *Rejestru placówek opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych oraz interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych województwa mazowieckiego* pod pozycją 154. Stanowisko dyrektora placówki od 1 września 2002 r. pełni pan Jan Nowak, podczas nieobecności zastępuje go pani Zofia Kosińska – starszy wychowawca koordynator, co zostało zapisane w jej zakresie obowiązków.

W terminie 20-24 lutego 2017 r. w placówce odbyła się kontrola kompleksowa przeprowadzona przez inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego

w Warszawie. W wystąpieniu pokontrolnym z 6 kwietnia 2017 r. wskazano 15 zaleceń i 4 uwagi. Pismem z 19 maja 2017 r. dyrektor poinformował o sposobie realizacji zaleceń pokontrolnych. Placówka działa w oparciu o Statut Domu Dziecka w Równem stanowiący załącznik do Uchwały Nr IV-36/2015 Rady Powiatu Wołomińskiego z dnia 19 lutego 2015 r. i Regulamin Organizacyjny Domu Dziecka w Równem stanowiący załącznik do Uchwały nr IV-4/2014 Zarządu Powiatu Wołomińskiego z dnia 16 stycznia 2014 r. Powyższe dokumenty obowiązywały podczas kontroli Wydziału Polityki Społecznej w 2017 r. Ustaleń dokonano na podstawie rozmowy z dyrektorem, 2 wychowawcami i 4 wychowankami placówki, którzy wyrazili na to zgodę oraz analizy dokumentacji, w tym prowadzonej dla rodzeństwa [redacted] oraz ankiet wypełnionych przez kadrę i dzieci.

W dniu kontroli na listę wychowanków Domu Dziecka wpisanych było 27 wychowanków w wieku od 8 do 22 lat. W okresie od ostatniej kontroli w placówce umieszczono 1 dziecko poniżej 10 roku życia (nr 15 z wykazu wychowanków), co jest niezgodne z art. 95 ust. 1 ww. ustawy.

Placówka zatrudniała 10 pracowników, w tym wychowawców, pedagoga oraz pracownika socjalnego. W okresie wakacyjnym, w każdym miesiącu dyżur pełniło 5 wychowawców, jednoosobowo. Pani [redacted] zatrudniona była na stanowisku wychowawcy oraz pracownika socjalnego. Podczas czynności kontrolnych inspektorzy nie mieli możliwości przeprowadzenia z nią rozmowy z powodu nieobecności w pracy (najpierw przebywała na zwolnieniu lekarskim, następnie została zawieszona w wykonywaniu swoich obowiązków).

[akta kontroli str. 90-94]

Pobyty rodzeństwa [redacted] oraz [redacted] (syna [redacted]) w Domu Dziecka w Równem:

- 16 listopada 2010 r. – zgodnie z postanowieniem sądu rodzeństwo [redacted] oraz [redacted], zostało umieszczone w Domu Dziecka w Równem;
- 2 sierpnia 2011 r. – opiekunem prawnym dla rodzeństwa, z wyłączeniem najstarszej siostry [redacted], została pani [redacted], wychowawca placówki;
- 25 listopada 2011 r. – [redacted] oraz [redacted] zostali umieszczeni w niespokrewnionej rodzinie zastępczej [redacted] (w trybie zarządzeń natychmiastowych na mocy postanowienia sądu z 21 listopada 2011 r.). Dwie najstarsze siostry, [redacted] pozostały w placówce;
- Koniec 2014 r. / początek 2015 r. (w dokumentacji brak dokładnej daty) – dwóch najmłodszych z rodzeństwa braci zostało przysposobionych poza granicami kraju, przez 2 różne rodziny;
- 16 kwietnia 2015 r. – sąd zwolnił [redacted] oraz [redacted] z rodziny zastępczej w osobie [redacted];
- 11 maja 2015 r. – Natalia, Patryk oraz Klaudia zostali ponownie umieszczeni w Domu Dziecka w Równem;
- 14 sierpnia 2015 r. – [redacted] urodziła [redacted] (siostrę);
- 28 stycznia 2016 r. – opiekunem prawnym [redacted] została pani [redacted], wychowawca placówki;
- 8 kwietnia 2016 r. – pani [redacted] została zwolniona z funkcji opiekuna prawnego dla rodzeństwa [redacted]; opiekunem prawnym [redacted] została pani [redacted];

- 5 grudnia 2016 r. – ustalenie ojcostwa dla [REDAKTOWANO] uznał syna (zmiana nazwiska chłopca);
- 13 kwietnia 2017 r. – sąd zwolnił [REDAKTOWANO] z placówki opiekuńczo-wychowawczej pod opiekę ojca;
- 26 czerwca 2017 r. – [REDAKTOWANO] odebrał z placówki syna [REDAKTOWANO];

[akta kontroli str. 95-104]

I. Dokumentacja

Podczas czynności kontrolnych analizie poddano dokumenty prowadzone w placówce, w tym dokumentację wychowawczą [REDAKTOWANO] oraz [REDAKTOWANO].

Placówka prowadziła następujące dokumenty:

Ewidencję, która zawierała elementy wskazane w § 17 ust. 5 *rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej* (Dz. U. Nr 292, poz. 1720). Stwierdzono, że [REDAKTOWANO] nie został skreślony z listy placówki (nr 420 w ewidencji), pomimo, że opuścił ją 26 czerwca 2017 r.

Diagnozę psychofizyczną opracowywaną przez pedagoga i opatrzoną jego podpisem. Dokument nie zawierał daty sporządzenia. Stwierdzono zbyt ogólne zapisy nie wnoszące wskazań do pracy z dzieckiem, a także brak informacji o rozwoju dziecka i brak wskazań dotyczących dalszej pracy pedagogicznej z dzieckiem określonych w § 14 ust. 3 i 4 ww. *rozporządzenia*. Natomiast zawarte we wzorze wskazania dotyczące pracy przygotowującej dziecko do umieszczenia w rodzinie zastępczej lub adopcyjnej oraz przygotowania dziecka do usamodzielnienia, nie zostały uzupełnione. Diagnoza dla [REDAKTOWANO] nie została opracowana. Dyrektor wyjaśnił „(...) nie została sporządzona, o czym była rozmowa z pedagogiem, podczas kontroli w 2017 r. pedagog wyjaśnił, że [REDAKTOWANO] był pierwszym przypadkiem niemowlęcia w naszej placówce i nie bardzo wiedział jak taka diagnoza ma wyglądać w przypadku niemowlęcia.”.

Plan pomocy był opracowywany przez wychowawcę prowadzącego, opatrzony jego podpisami. Składał się z dwóch części: informacyjnej zawierającej ogólne dane dotyczące dziecka (sytuacja rodzinna, spostrzeżenia wychowawców) oraz z części planistycznej obejmującej: zadania długoterminowe, diagnozę problemu, planowane działania zaradcze (naprawcze), wskazanie osoby odpowiedzialnej, termin, efekty podejmowanych działań. Część planistyczna opracowywana była na każdy miesiąc osobno, z wyłączeniem okresu wakacyjnego, kiedy dokument nie był uzupełniany.

Analiza dokumentów wykazała, że cel pracy z dzieckiem nie był zgodny z § 15 ust. 3 pkt 2 ww. *rozporządzenia*. Przykładowe cele to *praca z dzieckiem pozostającym w placówce, zapewnienie optymalnych warunków dla prawidłowego rozwoju dziecka*. Ponadto stwierdzono, że cele i działania nie były dostosowane do indywidualnej sytuacji dziecka, np. w dokumencie opracowanym dla [REDAKTOWANO] nie odnotowano żadnego wpisu dotyczącego usamodzielnienia, w planach pomocy [REDAKTOWANO] przygotowanych podczas pierwszego pobytu w placówce (2010 – 2011 r.), brak informacji o planowanym umieszczeniu w rodzinie zastępczej.

Kartę pobytu wypełniana przez wychowawcę prowadzącego raz w miesiącu, z wyjątkiem wakacji, kiedy dokument nie był uzupełniany. Taka sytuacja jest niezgodna z § 17 ust. 4 pkt 2 ww. *rozporządzenia*. Do maja 2017 r. poszczególne obszary były oceniane na skali 0 – 5, następnie kartę prowadzono w sposób opisowy. Wzór uwzględniał wszystkie obszary wskazane w § 17 ust. 1 pkt 2 ww. *rozporządzenia*. Stwierdzono, że w dokumencie [REDAKTOWANO] nie uwzględniono obszaru

dotyczącego opisu współpracy placówki z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny, natomiast w przypadku [REDAKTOWANO] wpisano w tym obszarze: *nie dotyczy*. Stwierdzono liczne wpisy o treści *bez zmian*, j.w.

W karcie pobytu prowadzonej dla [REDAKTOWANO] odnotowywano m. in., że wychowanka miała utrudniony kontakt z synem, kiedy ten przebywał już u ojca, że brakowało jej kontaktu z dzieckiem: [REDAKTOWANO] *zgłasza, że chciałaby odwiedzać synka [REDAKTOWANO] przebywającego w domu rodzinnym ojca, jednak nie chce on podać jej nr telefonu; [REDAKTOWANO] zgłasza problem związany z brakiem możliwości odwiedzania synka (listopad, grudzień 2017 r.), jest szczęśliwa z powodu częstych wizyt u synka (marzec 2018 r.)*. W karcie odnotowano informacje o zleceniu przyjmowania leku (wpis w obszarze *współpraca placówki z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny*, w tym z asystentem z 2 lutego 2018 r. wizyta u psychiatry, zlecono sertagen) oraz jego podawaniu (wpis z 9, 17 i 10 lutego 2018 r.). Brak informacji o zakończeniu leczenia oraz zaleceniach z kolejnej wizyty psychiatry (z 6 kwietnia 2018 r.). W obszarze informacje o stanie zdrowia dziecka w maju 2017 r. zapisano *stan zdrowia dobry*, a w kolejnych miesiącach do kwietnia 2018 r. *bez zmian – zdrowa*, j.w. **Arkusze badań i obserwacji** prowadzone od maja 2017 r., po wydaniu zaleceń po kontroli Wydziału Polityki Społecznej w 2017 r. Uzupełniane przez pedagoga i opatrzone jego podpisem. W przypadku [REDAKTOWANO] odnotowano jeden wpis z datą 2017 r., w którym opisano sytuację chłopca.

W pozostałych dokumentach poddanych analizie dokonywano od jednego do 3 wpisów w miesiącu, z wyjątkiem miesięcy wakacyjnych, kiedy arkusz nie był prowadzony. Większość wpisów była lakoniczna, dotyczyła sytuacji ogólnych, także działań pracowników np. *udział w spotkaniu z wychowawcą i nauczycielami, aroganckie zachowanie w stosunku do wychowawcy, odwiedziny siostry Anny, rozmowy wspierające*.

Karta udziału w zajęciach specjalistycznych była uzupełniana przez wychowawcę prowadzącego. Wzór dokumentu zawierał datę oraz rodzaj zajęć, krótki opis, podpis wychowawcy. Analiza wykazała, że w karcie wskazywano jedynie datę i informacje z kim odbyło się spotkanie, np. psycholog, psychiatra, chirurg. Dokument nie zawierał opisu przebiegu zajęć, o którym mowa w § 17 ust. 1 pkt 3 ww. rozporządzenia.

W placówce obowiązywały *raporty dobowe* wypełniane przez wychowawców, w których odnotowywano m.in. zwalnianie się wychowanków poza placówkę oraz istotne zdarzenia i sytuacje w danym dniu. Wyjścia dzieci były również zapisywane w *zeszycie wyjść*.

W teczkach wychowanków znajdowały się także: postanowienia sądowe, akty urodzenia, akty zgonów rodziców, dokumentacja medyczna, korespondencja ze szkołami, sądem, opinie z poradni psychologiczno-pedagogicznych, sprawozdania opiekuna prawnego, notatki służbowe.

[akta kontroli str. 105-198]

W placówce obowiązywała *karta kontaktów z rodziną dziecka*, w której wychowawca prowadzący każdorazowo wpisywał spotkania i rozmowy z członkami rodziny dziecka. Dokument zawierał datę, wskazanie osoby, z którą odbyło się spotkanie lub rozmowa oraz jej treść, ewentualne ustalenia. W karcie [REDAKTOWANO] wpisywano spotkania z siostrą [REDAKTOWANO] oraz jednokrotnie z siostrą [REDAKTOWANO], natomiast w karcie [REDAKTOWANO] odnotowano rozmowy z siostrą [REDAKTOWANO] oraz 5 wpisów dotyczących ojca (15 i 24 marca, 3 i 10 kwietnia oraz 1 maja 2017 r.) i 1 dotyczący babci dziecka (23 czerwca 2017 r.). Ustalono, że rodzeństwo [REDAKTOWANO] utrzymywało systematyczny kontakt z siostrą [REDAKTOWANO], w tym za zgodą sądu było do niej urlopowane. W opinii skierowanej do sądu z 13 lutego 2017 r. placówka negatywnie odniosła się do urlopowania [REDAKTOWANO] do jej siostry, uzasadniając to koniecznością przebywania z synem, który wymaga szczególnej opieki, uwagi i ostrożności. W dokumentacji [REDAKTOWANO] znajdowała się korespondencja z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie

w Wołominie oraz sądem, która potwierdzała kontakt rodzeństwa z wychowanką. W jednym z pism skierowanym do sądu (8 maja 2015 r.) placówka podkreśliła, że zdaniem [REDAKTOWANE] „zamieszanie rodzinne” jej nie pomaga.

[akta kontroli str. 199-209]

W wyniku czynności kontrolnych ustalono, że zespoły ds. okresowej oceny sytuacji dziecka odbywały się z zachowaniem terminów określonych w art. 138 ust. 1, a ich skład był zgodny z art. 137 ustawy. Każdorazowo po dokonaniu oceny formułowano opinię dotyczącą zasadności dalszego pobytu w placówce, którą stosownie do treści art. 138 ust. 2 ustawy przekazywano do sądu. W powyższych opiniach dotyczących [REDAKTOWANE] nie odnotowano informacji o planach przekazania [REDAKTOWANE] pod opiekę ojca. W opiniach dotyczących rodzeństwa [REDAKTOWANE] z 2011 r. stwierdzono brak informacji o planach związanych z umieszczeniem dzieci w rodzinie zastępczej oraz o podjęciu takiej decyzji.

W opinii z 7 listopada 2017 r. zapisano, że [REDAKTOWANE] od 4 miesięcy przebywa u ojca, a [REDAKTOWANE] tylko kilkakrotnie go odwiedziła „*Najwyraźniej jest jej na rękę, że nie musi sprawować opieki nad małym dzieckiem, dzięki czemu jest swobodna i wolna od obowiązków.*”. Powyższy zapis stanowi interpretację i ocenę wychowawcy. Jest niespójny z informacjami z planu pomocy dziecku z października 2017 r.: „*[REDAKTOWANE] zaczyna głośno mówić, że tęskni za synem i chce go odwiedzać. Jednak niewiele robi, żeby nawiązać kontakt z ojcem dziecka.*”.

W ocenie z 22 maja 2018 r. zapisano, że „*Dziewczyna odwiedza dziecko, choć czasami zgłasza, że dochodzi do nieporozumień pomiędzy nią a ojcem dziecka.*”. W protokole z tego zespołu odnotowano, że wychowanka dąży do częstych kontaktów z dzieckiem, co czasami uniemożliwiają złe relacje z ojcem dziecka.

[akta kontroli str. 142, 210-258]

Analiza dokumentacji wykazała, że opiekun usamodzielnienia [REDAKTOWANE] został wyznaczony po upływie terminu wskazanego w art. 145 ust. 2 ustawy, natomiast indywidualny program usamodzielnienia opracowano z zachowaniem terminu określonego w przepisach. Zgodnie z programem, wychowanka do ukończenia nauki pozostaje w placówce, następnie będzie się ubiegała o miejsce w mieszkaniu chronionym prowadzonym przez Powiat Wołomiński. Dokumenty dotyczące usamodzielnienia uzyskały akceptację i zostały zatwierdzone przez dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie.

Obecnie [REDAKTOWANE] przebywa w placówce za zgodą dyrektora, do czasu ukończenia nauki w szkole zawodowej w Tłuszczu. Po uzyskaniu pełnoletniości z wychowanką został podpisany kontrakt określający zasady pozostania w placówce, jej prawa i obowiązki oraz zobowiązania Domu Dziecka. Zgodnie z zapisami kontraktu wychowanek pełnoletni jest zobowiązany do wykonywania prac społecznych na rzecz placówki do 15 godzin w miesiącu, w zależności od trybu nauczania. Jak poinformował dyrektor [REDAKTOWANE] nie realizuje tego zapisu, natomiast dyrektor go nie egzekwuje, aby nie zaognić sytuacji konfliktowej.

[akta kontroli str. 259-265]

W placówce obowiązywał *Regulamin przyznawania kieszonkowego*, zgodnie z którym jego wysokość zależy od liczby punktów uzyskanych w danym miesiącu. W dokumencie przewidziano punkty dodatnie przyznawane za zachowania pozytywne oraz punkty ujemne za zachowania negatywne. Analiza dokumentacji kieszonkowego wykazała, że [REDAKTOWANE] podczas drugiego pobytu w placówce otrzymywała kieszonkowe w wysokości 10 – 80 zł. W *karcie oceny zachowania* w maju

2016 r. wpisano: *próba samobójcza punkty ujemne -30*. Powyższe spowodowało obniżenie kwoty przyznanego kieszonkowego. W ocenie inspektorów działanie takie było nieadekwatne do sytuacji i niezgodne z dobrem dziecka.

Po zażyciu tabletek przez wychowankę zostało wezwane pogotowie ratunkowe, co potwierdza notatka wychowawcy pełniącego wówczas dyżur. W związku z tym zdarzeniem w planie pomocy w czerwcu w działaniach zaradczych wskazano: *otoczenie szczególną troską i uwagą wychowanki, wzmożenie terapii z psychologiem oraz otoczenie pomocą ze strony psychiatry*. Odnotowano, że wychowanka systematycznie brała udział w spotkaniach z psychologiem, choć niechętnie oraz, że *pierwsza wizyta z psychiatrą zadowoliła wychowankę*.

Z wyjaśnień dyrektora wynika, że spotkania z psychiatrą w Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę odbywały się od września 2016 r. do kwietnia 2017 r. (6 wizyt). W dokumentacji nie stwierdzono informacji o wizycie w czerwcu 2016 r.

W okresie 10 listopada – 21 grudnia 2015 r. odbyły się 4 spotkania z psychologiem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie. Następnie [REDAKTOWANO] uczestniczyła w spotkaniach z psychologiem specjalizującym się w pracy z nieletnimi matkami w Fundacji Dzieci Niczyje (obecnie Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę). W karcie udziału w zajęciach specjalistycznych, w okresie bezpośrednio poprzedzającym zażycie tabletek, od marca do czerwca 2016 r. odnotowano 11 wizyt z psychologiem. Nie udało się zweryfikować czy wszystkie zaplanowane wizyty się odbyły. Następnie od czerwca 2016 r. do czerwca 2018 r. zaplanowanych zostało łącznie 45 wizyt, z czego 21 się odbyło, 3 zostały odwołane przez Fundację, 9 przez placówkę (na prośbę wychowanki) oraz na 12 spotkań [REDAKTOWANO] nie dotarła. W okresie od 29 września 2016 r. do 6 grudnia 2017 r. nie odbyło się żadne z zaplanowanych spotkań. Wychowanka jeździła na terapie sama, nie przekazywała żadnych informacji zwrotnych, placówka również nie dopytywała o przebieg spotkań i ich efekty.

We wrześniu 2016 r. wychowanka zgłosiła, że zażywa narkotyki oraz zadeklarowała chęć podjęcia terapii. W okresie od 3 października 2016 r. do 6 kwietnia 2017 r. odbyło się 15 spotkań z terapeutą w Poradni Leczenia Uzależnień w Warszawie. [REDAKTOWANO] zrezygnowała z terapii, uznając, że nie jest jej już potrzebna.

[akta kontroli str. 131, 190-193, 255-258, 266-288]

II. Kontakt [REDAKTOWANO] z synem [REDAKTOWANO]

W wyniku czynności kontrolnych ustalono, że kontakt pana [REDAKTOWANO] z synem wyglądał następująco:

14 sierpnia 2015 r. [REDAKTOWANO] urodziła syna, wskazała, że ojcem dziecka jest [REDAKTOWANO]. Ustalono, że pan [REDAKTOWANO] nie uznał dziecka i nie utrzymywał z nim, ani jego matką kontaktów bezpośrednich.

5 grudnia 2016 r. sąd orzekł ojcostwo dziecka dla [REDAKTOWANO] (sprawa o ustalenie ojcostwa z wniosku matki dziecka).

11 stycznia 2017 r. pan [REDAKTOWANO] złożył wniosek do sądu o ustalenie miejsca pobytu małoletniego na miejsce pobytu przy ojcu.

W opinii dotyczącej zasadności dalszego pobytu [REDAKTOWANO] w placówce z 7 lutego 2017 r. wskazano, że matka dziecka nie wywiązuje się właściwie z obowiązku opieki nad dzieckiem, a ojciec wystąpił z powyższym wnioskiem „(...) będziemy ściśle współpracować z sądem i ojcem dziecka, aby [REDAKTOWANO], jak najszybciej mógł zamieszkać na stałe ze swoim ojcem.”.

W piśmie z 14 lutego 2017 r. skierowanym do sądu, na podstawie art. 100 ust. 4a ww. ustawy, placówka zawnioskowała o przywrócenie pełni praw rodzicielskich ojcu dziecka, podkreślono, że

placówka będzie podejmować działania, mające na celu podtrzymanie prawidłowych relacji między matką a dzieckiem i jego ojcem.

17 marca 2017 r. sąd wyraził zgodę na urlopowanie z noclegami małoletniego [REDAKTOWANO] do domu rodzinnego ojca, a zarazem babci ojczystej oraz zgodę na urlopowanie, bez noclegu, [REDAKTOWANO] do domu [REDAKTOWANO], jedynie w dniach, gdy urlopowany tam będzie jej syn [REDAKTOWANO] i jedynie w obecności wychowawcy w Domu Dziecka w Równem. Powyższa decyzja została poprzedzona pozytywnymi opiniami placówki na temat urlopowania [REDAKTOWANO] do ojca oraz babci oraz negatywną opinią w zakresie urlopowania [REDAKTOWANO] do [REDAKTOWANO] (opinie z 10 marca 2017 r.).

Pierwsze urlopowanie chłopca do ojca miało miejsce 21 marca 2017 r. i trwało 2 dni. Następnie odbyło się 5 kilkugodzinnych wizyt [REDAKTOWANO] wraz z chłopcem u pana [REDAKTOWANO] (24, 27 marca, 3, 16 kwietnia oraz 13 maja 2017 r.), przy czym w 2 wizytach towarzyszył wychowawca oraz w 1 pedagog. Ponadto 10 kwietnia 2017 r. ojciec [REDAKTOWANO] zabrał go sam do domu na cały dzień, po czym odwiózł do placówki.

W karcie kontaktów z rodziną dziecka prowadzoną dla [REDAKTOWANO] odnotowano w 15 marca 2017 r. ustalenia z ojcem dotyczące pobytu dziecka w domu ojca i zasad kontaktowania się oraz 24 marca, 3, 10 kwietnia oraz 1 maja 2017 r., że przeprowadzono z ojcem dziecka rozmowę na temat konieczności sprawowania opieki nad małym dzieckiem.

13 kwietnia 2017 r. – sąd zwolnił [REDAKTOWANO] z placówki opiekuńczo-wychowawczej pod opiekę ojca.

6 czerwca 2017 r. odbyła się sprawa w sądzie o uzyskanie zgody na zawarcie związku małżeńskiego przez [REDAKTOWANO] i pana [REDAKTOWANO]. W dokumentacji brak informacji o decyzji sądu i zainteresowanych. Jak poinformował dyrektor sąd wydał zgodę na zawarcie związku małżeńskiego, natomiast [REDAKTOWANO] podjęła decyzję, że nie chce wychodzić za mąż, uprzednio chce skończyć szkołę i pozostać w placówce.

23 czerwca 2017 r. sąd wyraził zgodę na samodzielne odwiedziny [REDAKTOWANO] wraz z synem [REDAKTOWANO] u ojca, bez konieczności obecności wychowawcy. Jak wyjaśnił dyrektor: „... ponieważ miała z ojcem syna kontakt telefoniczny ustalone było, że będzie się umawiać sama, natomiast jeśli będzie taka potrzeba, a samochód służbowy będzie wolny, będzie mogła skorzystać z dowozu”.

W karcie kontaktów z rodziną dziecka odnotowano z datą 23 czerwca 2017 r. „Rozmowa z panią [REDAKTOWANO] na temat planowanego terminu zabrania dziecka do domu rodzinnego ojca oraz sposobu odwiedzania syna przez [REDAKTOWANO]”.

26 czerwca 2017 r. [REDAKTOWANO] odebrał syna z placówki.

Ustalono, że [REDAKTOWANO] była przygotowywana do powyższej sytuacji i wyrażała na to zgodę. 23 czerwca 2017 r. u dyrektora odbyło się spotkanie pana [REDAKTOWANO] w celu ustalenia terminu odebrania dziecka z placówki. Uzgodniono, że [REDAKTOWANO] spakuje syna i wszystko przygotuje do przekazania, a ojciec przyjedzie po niego 26 czerwca 2017 r. Tego dnia pan [REDAKTOWANO] wraz z panią [REDAKTOWANO] w godzinach przedpołudniowych przyjechał po [REDAKTOWANO]. Po podpisaniu stosownych dokumentów i otrzymaniu rzeczy dziecka, [REDAKTOWANO] został przekazany pod opiekę ojca. [REDAKTOWANO] nie była przy tym obecna, była wtedy na praktykach. Podczas czynności kontrolnych [REDAKTOWANO] poinformowała, że nie było to zgodne z wcześniejszymi ustaleniami z panem [REDAKTOWANO].

Wyjazdy [REDAKTOWANO] do syna były odnotowywane w raportach dobowych przez wychowawców lub w rejestrze wyjazdów wychowanków. Jak przekazał dyrektor placówki odwiedziny takie odbyły się 5 razy w 2017 r. (27 czerwca, 5, 6 i 15 sierpnia oraz 10 października) oraz 6 razy w 2018 r. (20 i 24 lutego, 14, 17 i 18 marca oraz 15 kwietnia).

[akta kontroli str., 203-205, 230-231, 274-299]

Podczas rozmowy wychowanka poinformowała, że prawie w ogóle nie widuje się z synem, od kiedy przebywa on u ojca. W sierpniu zobaczyła się z dzieckiem w domu pana [REDAKTOWANO] dopiero po interwencji policji. Wcześniej do spotkania doszło na początku lipca, w czerwcu i maju takie wizyty się nie odbyły. [REDAKTOWANO] złożyła do sądu wniosek o uregulowanie kontaktów z dzieckiem, sprawa została wyznaczona na październik br.

Analiza dokumentacji dotyczącej [REDAKTOWANO] wykazała, że m.in. w planie pomocy, karcie pobytu, opiniach dotyczących zasadności dalszego pobytu znajdowały się informacje świadczące o trudnościach w kontakcie z dzieckiem oraz konflikcie z jego ojcem i babcią: „częste konflikty z ojcem dziecka i jego rodziną” (marzec 2017 r.); „prowadzenie rozmów z wychowanką na temat zamieszkania jej synka z jego ojcem”, „uzmysłowienie, że kontakt z dzieckiem będzie możliwy, a zależy to jedynie od jej relacji z ojcem dziecka” (maj 2017 r.); „słaby kontakt z ojcem dziecka i dzieckiem”, „przeprowadzenie kolejnej rozmowy w sprawie konieczności uregulowania kontaktów z dzieckiem i ojcem dziecka”, „(...) nie ona dyktuje warunki odwiedzin, a musi podporządkować się oczekiwaniom ojca dziecka” (wrzesień 2017 r.); „ustalenie zasad jakie obowiązują dziewczynę podczas pobytu w domu rodzinnym ojca dziecka (a w szczególności jej postawy wobec członków rodziny)”, „[REDAKTOWANO] zaczyna głośno mówić, że tęskni za synem i chce go odwiedzać. Jednak niewiele robi aby nawiązać kontakt z ojcem dziecka” (październik 2017 r.); „(...) główny problem to brak kontaktów z synem. Jednak nie chce zmienić swojej postawy w stosunku do ojca dziecka” (listopad 2017 r.); „dalszy ciąg rozmów uświadamiających, co należy zmienić w życiu, w zachowaniu, postawie, aby relacje z ojcem dziecka i jego rodziną uległy poprawie” (grudzień 2017 r.); „brak kontaktu z synem, niewłaściwe relacje z ojcem dziecka” (grudzień 2017 r., styczeń, luty 2018 r.); „przypomnienie wychowance o konieczności zachowania pokory i szacunku dla członków rodziny ojca dziecka” (luty 2018 r.); „prowadzenie rozmów przypominających o właściwym zachowaniu wobec synka a w szczególności wobec ojca dziecka i jego rodziny” (marzec / kwiecień 2018 r.).

W opinii dotyczącej [REDAKTOWANO] z 20 lutego 2018 r. dyrektor wskazał, że od czasu, kiedy [REDAKTOWANO] przebywa u ojca, „[REDAKTOWANO] wielokrotnie zgłaszała, iż nie może się porozumieć z ojcem dziecka w sprawie kontaktów z synem.”. Z uwagi na brak kontaktu ojca dziecka z placówką „... nie możemy podjąć rozmów i pomóc obu stronom w dogadaniu się w tej sprawie. Dlatego też [REDAKTOWANO] od grudnia 2017 r. nie widziła się ze swoim dzieckiem, mimo starań w tym zakresie.”. W powyższym piśmie dyrektor podkreślił, że zasadne jest, aby decyzję w sprawie kontaktów [REDAKTOWANO] z synem podjął sąd. W dokumentacji nie odnotowano żadnej informacji świadczącej o podjęciu przez placówkę działań w tym zakresie.

Stwierdzono, że terminy spotkań [REDAKTOWANO] z synem, kiedy ten przebywał już u ojca, zawarte w planach pomocy dziecku, opiniach dyrektora oraz jego wyjaśnieniach udzielonych na potrzeby kontroli, nie są spójne.

[akta kontroli str. 122-148, 295-300]

Dyrektor wyjaśnił, że w późniejszym okresie, kiedy dziecko przebywało u ojca, [REDAKTOWANO] kilkakrotnie (2-3 razy) zgłaszała do dyrektora, że ma utrudnione kontakty z [REDAKTOWANO] „Każdorazowo po tych zgłoszeniach dyrektor prosił Panią [REDAKTOWANO] o wyjaśnienia, czy takowe fakty miały miejsce. Pani [REDAKTOWANO] wyjaśniała, że takie fakty miały miejsce, natomiast były to wizyty Natalii przypadkowe, niezapowiedziane i nie zawsze możliwe do zrealizowania, natomiast [REDAKTOWANO] na umówione spotkania często nie przyjeżdżała. Po takich wyjaśnieniach dyrektor przeprowadzał rozmowy z [REDAKTOWANO] zwracając uwagę, aby starać się trzymać ustalonych wizyt, gdyż wkraczając do czyjegós

domu bez uprzedzenia, trzeba się liczyć z tym, że można nie zastać domowników, poza tym sytuacje rodzinne, nie zawsze pozwalają na przyjęcie gości w domu.”.

Dyrektor nie miał wiedzy na temat przebiegu spotkań [REDAKTOWANE] z synem, gdy już do nich dochodziło. Wychowanka sama nic nie mówiła na ten temat, natomiast pani [REDAKTOWANE] przekazywała dyrektorowi, że wychowanka czasami nie zajmowała się dzieckiem.

Dyrektor udzielił wyjaśnień, że „(...) jednocześnie w tym czasie zaproponowała swą pomoc Pani [REDAKTOWANE] (...) podejmowane działania tylko zwiększyły konflikt pomiędzy [REDAKTOWANE] i ojcem dziecka. Ponieważ [REDAKTOWANE] za chwilę miała stać się osobą pełnoletnią, doszliśmy do wniosku, że jako osoba pełnoletnia upoważni Panią [REDAKTOWANE], jako pełnomocnika do reprezentowania jej w tej sprawie i wystąpią do Sądu o ustalenie kontaktów matki z dzieckiem na drodze sądowej i tak się stało po uzyskaniu pełnoletności.”.

[akta kontroli str. 247-258, 274-288]

Ustalono, że placówka nie podjęła żadnych działań w celu wyeliminowania konfliktów, jakie miały miejsce między [REDAKTOWANE] a panem [REDAKTOWANE] oraz panią [REDAKTOWANE], a także działań w celu uregulowania kontaktów wychowanki z synem.

III. Relacje [REDAKTOWANE] z wychowawcą [REDAKTOWANE]

23 maja 2018 r. [REDAKTOWANE] złożyła do dyrektora Domu Dziecka w Równem skargę, na niewłaściwe względem niej, zachowanie wychowawcy pani [REDAKTOWANE] polegające m.in. na znęcaniu się psychicznym, prowokowaniu konfliktów, szykanowaniu, podejmowaniu działań utrudniających [REDAKTOWANE] kontakt z synem. Powyższe pismo zostało również przekazane przez wychowankę do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie.

Dyrektor w związku ze złożoną skargą przeprowadził postępowanie wyjaśniające:

1. Przedstawienie pani [REDAKTOWANE] zarzutów zawartych w skardze oraz prośba o pisemne ustosunkowanie się do nich (6 czerwca 2018 r.).
2. Złożenie wyjaśnień przez wychowawcę (20 czerwca 2018 r.).
3. Przedstawienie pełnomocnikowi [REDAKTOWANE] odpowiedzi wychowawcy (dyrektor poinformował, że nie przekazał tej odpowiedzi bezpośrednio [REDAKTOWANE], ponieważ nie chciał, żeby wychowanka myślała, że są w konflikcie).

Jak wyjaśnił dyrektor „Od czasu zapoznania pani [REDAKTOWANE] ze skargą, pani [REDAKTOWANE] nie ma do chwili obecnej dyżuru i kontaktu z [REDAKTOWANE] na terenie placówki. Najpierw pani [REDAKTOWANE] była na urlopie wypoczynkowym, a po zakończeniu urlopu jest zawieszona od wykonywania czynności służbowych, do chwili uzyskania wniosków i zaleceń pokontrolnych.”.

Dyrektor został poinformowany, że przedmiot kontroli nie dotyczy kwestii związanych z zatrudnianiem kadry pedagogicznej Domu Dziecka, a decyzje w tym zakresie należą do organu prowadzącego oraz dyrektora placówki.

W ocenie dyrektora relacje [REDAKTOWANE] z wychowawcą panią [REDAKTOWANE] były bardzo zmienne. W okresie bezpośrednio po ponownym przyjęciu dziewczyny do placówki (maj 2015 r.) [REDAKTOWANE] traktowała panią [REDAKTOWANE] tak samo, jak wszystkich wychowawców. Następnie, kiedy [REDAKTOWANE] rozpoczęła naukę w szkole zawodowej naprzemiennie liczyła się ze zdaniem pani [REDAKTOWANE] i nie przyjmowała żadnych uwag od swojego wychowawcy prowadzącego, po czym sytuacja ta się odwracała. Od czasu kiedy [REDAKTOWANE] zamieszkała u ojca, a wychowanka zaczęła zgłaszać trudności w kontakcie z dzieckiem relacje między nią a wychowawcą panią [REDAKTOWANE] systematycznie się pogarszają. Konflikt jeszcze bardziej przybrał na sile po tym, jak [REDAKTOWANE] złożyła do dyrektora placówki pisemną skargę na

wychowawcę. Dyrektor przekazał, że o treściach wskazanych w piśmie nie słyszał i o większości dowiedział się dopiero z pisma. Wcześniej [redacted] nie zgłaszała żadnych skarg do dyrektora na panią [redacted]. Natomiast uwagi co do zachowania [redacted] zgłaszała zarówno pani [redacted] jak i inni wychowawcy. W ocenie dyrektora więcej „minusów”, w ramach obowiązującego w placówce systemu punktowego, wychowanka otrzymywała od pozostałych pracowników niż od pani [redacted] i „nie dało się zauważyć, aby [redacted] była przez nią źle traktowana”. Informacje dotyczące zachowania [redacted] były zapisywane w „zeszycie spostrzeżeń”, który, jak poinformował dyrektor, zaginął. Kontrolerzy nie mieli więc możliwości, aby przeanalizować dokonane przez wychowawców wpisy dotyczące zachowania wychowanki.

Analiza raportów dobowych wykazała, że odnotowywano w nich m.in. informacje o odmowie wykonania prac porządkowych, wulgaryzmach, niewłaściwym odnoszeniu się do wychowawców oraz niewłaściwej opiece nad synem, samowolnym oddaleniu się od placówki, wagarach.

Ustalono, że [redacted] nie była skonfliktowana z pozostałymi wychowawcami placówki. W okresie, gdy jej zachowanie uległo pogorszeniu, wobec wszystkich pracowników bywała wulgarna, nie słuchała poleceń, nie wywiązywała się ze swoich obowiązków, co doprowadzało do konfliktów w konkretnej sytuacji. Większość była rozwiązywana przez rozmowy z wychowawcą prowadzącym lub dyrektorem z udziałem wychowawcy.

[akta kontroli str. 274-288, 301-320]

Podczas czynności kontrolnych przeprowadzono rozmowę z dziećmi, w tym z [redacted]. Zdaniem wychowanki relacje z panią [redacted] nie układały się dobrze, a problem powiększył się po ponownym umieszczeniu dziewczyny w placówce. [redacted] zgłosiła sytuacje, kiedy pani [redacted] niewłaściwie się wobec niej zachowywała, odzywała, np. obrażała ją, wypowiadała się o niej źle do innych wychowanków, sugerowała, że może wyrzucić ją z placówki. Wychowanka przekazała informacje i zdarzenia opisane w skardze złożonej do dyrektora Domu Dziecka.

Jeden z wychowawców, z którym przeprowadzono rozmowę w trakcie kontroli, poinformował, że miały miejsce sytuacje niewłaściwego zachowania się wychowawcy [redacted]. Do czasu ustalenia ojcostwa przez sąd utrzymywała, że ojcem [redacted] nie jest [redacted], zabraniała, aby tak mówić. Źle wypowiadała się o wychowance, gdy tylko nie było jej w placówce mówiła, „że się włóczy, że bierze narkotyki”, kierowała do niej informacje, że jest złą matką. Jednocześnie utrudniała [redacted] kontakty z innymi wychowankami. Zdarzały się sytuacje, kiedy po rozmowach pani [redacted], wychowanka płakała. Kilka razy takie incydenty były zgłaszane przez innego wychowawcę do dyrektora, który następnie wzywał panią [redacted] w celu uzyskania wyjaśnień.

Ustalono, że 6 września 2018 r. odbyło się spotkanie, w którym uczestniczyli: [redacted] wraz z pełnomocnikiem, dyrektor placówki, dyrektor, zastępca dyrektora oraz prawnik Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie, psycholog z Specjalistycznej Poradni Rodzinnej działającej przy PCPR w Wołominie. Na spotkanie nie stawiał się pan [redacted] oraz pani [redacted]. Jak przekazał dyrektor „Wniosek z zespołu: (...) należy podjąć działania umożliwiające naprawę stosunków pomiędzy ojcem i matką dziecka oraz babcią. (...) zaproponowano mediację pomiędzy skonfliktowanymi stronami, pomoc psychologiczną oraz terapię rodzinną dla [redacted] oraz [redacted].”

[akta kontroli str. 105-119, 295-299]

IV. Prawa dziecka

W Regulaminie organizacyjnym Domu Dziecka w Równem, w dziale *prawa i obowiązki wychowanków* wskazano prawa i obowiązki wychowanków placówki, a także nagrody i kary, jakie im przysługują (§ 45-48). W trakcie rozmów z dyrektorem ustalono, że dzieci mogą otrzymać nagrody, np. pieniężne, udział w wycieczce. W placówce obowiązują również konsekwencje, np. obniżenie kieszonkowego, zakaz gier, ograniczenie dostępu do TV, zabieranie przywilejów.

W ramach czynności kontrolnych podjęto działania w celu wyjaśnienia zgłoszonych w piśmie nieprawidłowości. Ustalono, że placówka w dniach 23 lipca do 5 sierpnia br. zorganizowała wyjazd nad Firlej. [REDAKT] przekazała, że otrzymała od dyrektora informację, że nie może uczestniczyć w wyjeździe, ponieważ jest już pełnoletnia. Dyrektor wyjaśnił, że w czerwcu pytał wychowankę o wyjazd i odpowiedziała, że nie jedzie, ponieważ cały lipiec ma praktyki, natomiast w sierpniu będzie u siostry. Dyrektor przekazał również, że wychowanka wypisała się wtedy w zeszycie wyjść na całe wakacje do siostry. W zeszycie odnotowano wyjścia [REDAKT] w terminie: 19 – 20, 24 – 25, 26 – 27 czerwca, 30 czerwca – 1 lipca, od 1 lipca do 7 sierpnia do pracy/ Izy /Ani oraz krótsze wyjazdy 5 – 7, 10 – 13, 15 – 16, 22 – 23, 23 – 24, 28 – 29 sierpnia, 31 sierpnia – 3 września br.

W lipcu br. dyrektor otrzymał informację od pełnomocnika [REDAKT] że wychowanka nie będzie miała gdzie mieszkać podczas wyjazdu nad Firlej, ponieważ nie może w tym czasie być u siostry. Dyrektor poinformował w trakcie kontroli, że nie posiadał takiej wiedzy. Ustalił z wychowanką, że będzie ona uczestniczyła w wyjeździe w sierpniu, po zakończeniu praktyk. [REDAKT] przekazała, że miała mieć zapewniony transport z placówki. Z powodu zmiany godzin wyjazdu oraz braku kontaktu z placówką wychowanka nad Firlej przyjechała sama.

Zgodnie z zapisami kontraktu podpisanego po uzyskaniu pełnoletniości, [REDAKT] może korzystać z bezpłatnych form wypoczynku. W przypadku wyjazdów płatnych, w pierwszej kolejności jadą wychowankowie niepełnoletni. Koszty wyjazdu nad Firlej pokrywał sponsor, a zatem jak poinformował dyrektor, nie było zastrzeżeń, aby [REDAKT] w nim uczestniczyła.

[akta kontroli str. 321-325]

W trakcie czynności kontrolnych inspektorzy przeprowadzili rozmowę z 4 wychowankami Domu Dziecka w Równem. Rozmowa była dobrowolna i anonimowa. Ustalono:

Kieszonkowe w wysokości 10 – 80 zł dzieci otrzymują na podstawie punktów (dodatkowe przyznawane za pomoc w lekcjach, zajęcia, dobre zachowanie, dodatkowy dyżur oraz ujemne, np. za wulgaryzmy, nieadekwatny ubiór). Zawsze jest wypłacane, zdarzało się, że było wstrzymywane. Na zakupy odzieży dzieci jeżdżą z wychowawcami, przy czym sami wybierają ubrania. Pełnoletnia wychowanka obecnie pracuje i sama kupuje sobie ubrania.

Można wychodzić poza placówkę, przy czym należy się zwalniać u wychowawcy. Osoby bliskie mogą odwiedzać wychowanków w placówce, nie ma wyznaczonych godzin, ani miejsc. Jeden z wychowanków zgłosił, że wychowawca powiedział, że jeśli nie pójdzie do kościoła to zabroni jego dziewczynie przyjeżdżać do placówki.

Wychowawcy pomagają w odrabianiu lekcji, jeśli się ich poprosi, sami raczej rzadko wychodzą z taką inicjatywą. Dzieci przekazały, że kiedy dyrektor jest obecny w placówce wychowawcy przebywają razem z dziećmi, a jak go nie ma, to zazwyczaj robią coś innego. Nie ma wspólnych wyjść czy wyjazdów, wychowawcy nie wychodzą z takimi propozycjami, czasami grupą jeżdżą rowerami. Dzieci czas wolny najczęściej spędzają przed TV. Jeden z wychowawców zabiera chłopców na siłownię, są też zajęcia prowadzone przez wychowawców w placówce. Z komputerów

dzieci mogą korzystać wyłącznie, kiedy w placówce obecny jest wychowawca będący opiekunem sali komputerowej, jeśli nie ma dyżuru w danym dniu komputery są niedostępne dla dzieci.

Wychowankowie przekazali, że na wycieczki jeżdżą te same osoby oraz, że zdarzały się sytuacje wypominania dzieciom, że brali udział w wyjeździe.

W placówce nie ma nagród. Dzieci przekazały, że wśród pracowników nie mają osoby zaufanej.

Wychowankowie nie znali instytucji, do których mogą się zwrócić w sytuacji łamania ich praw.

W ocenie dzieci wyżywienie w placówce jest niesmaczne. Zdarzało się, że dzieci otrzymały np. nadgniłe mandarynki, przeterminowane batony, czekolady, serki. Jedna osoba zgłosiła, że przydzielone porcje są dla niej niewystarczające i nie zaspokajają jej potrzeb, inna zgłosiła brak obiadu lub kolacji, gdy późno wraca do placówki. Można przygotować samemu coś do jedzenia, ale zazwyczaj nie ma z czego. Po 18 wychowankowie nie jedzą, a aneksy kuchenne są zamykane, dzieci czasami otrzymują klucz (zależy od wychowawcy).

Dyrektor wyjaśnił „Wychowankowie mają dostęp do podstawowych produktów żywnościowych (...) wody i możliwość zrobienia herbaty. Aneksy kuchenne zamykane są po obiedzie na czas nauki własnej (ok. półtorej godziny). (...) Aneksy również zamykane są po godz. 22.00, podczas ciszy nocnej. W tym czasie dostęp do wody, herbaty jest w pokoju wychowawców przez całą noc. (...) nie ma takich produktów, których nikt nie chce jeść. Stosunkowo jednak częstsze uwagi dotyczą wyrobów wędliniarskich. (...) jesteśmy świadomi, że ciągłe zmiany producenta i dostawcy spowodowałyby poprawę jakości wyżywienia, jednak procedury nie pozwalają na swobodę zakupów, w związku z czym nie możemy robić zakupów w dowolnym punkcie, poza tym sanepid nie pozwala na dowożenie tego typu produktów własnym transportem, tylko w chłodniach. (...) zawsze po obiedzie dyżurni pobierają (nad czym czuwają wychowawcy), dla nieobecnych takie same porcje, jak dla wszystkich, a zupę w jednym garnku. Obiad czeka dla tych wychowanków w aneksach. Między innymi dlatego po obiedzie aneksy są zamykane. Nikt z wychowanków nie zgłaszał do dyrektora, aby po przyjściu ze szkoły nie było dla niego obiadu.”

Inspektorzy podczas czynności kontrolnych 3 września br. dokonali oglądu lodówki w aneksie kuchennym. Lodówka zaopatrzona była w: mleko, masło roślinne, otwartą puszkę brzoskwiń, otwarte opakowanie śledzi, otwarty serek waniliowy. W aneksie znajdowały się także porcje II dania obiadu, dla wychowanków, którzy jeszcze go nie spożyli oraz podwieczerek i produkty na kolację (potrawka z kurczaka, jogurty, kiwi, 2 bochenki chleba – różne rodzaje, wędlina). Zdaniem inspektorów przygotowane pozostawione porcje nie wyglądały apetycznie. Zgodnie z jadłospisem w tym dniu wyżywienie przedstawiało się następująco: zupa kalafiorowa, potrawka z kurczaka z ryżem i warzywami, kiwi, kompot (obiad), jabłko (podwieczerek), chleb mieszany, masło, kiełbasa żywiecka, ser topiony plastry, ogórek zielony, herbata z cytryną (kolacja). Analiza przykładowych jadłospisów wykazała, że podwieczorki w dużej części składają się ze słodczy.

Dzieci przekazały, że jedna z kucharek nie zakłada czepka i w jedzeniu można znaleźć włosy oraz jedna z kucharek zabiera obiady do domu, natomiast osoba, która sprząta podbiera dzieciom, np. jedzenie, żel pod prysznic. Z wyjaśnień dyrektora wynika, że „(...) czasem zdarzają się kradzieże różnych rzeczy. Czasem są to rzeczy osobiste wychowanków, drobne pieniądze, ale czasem rzeczy wspólne z wyposażenia placówki. Większość przypadków nie da się rozwiązać i odnaleźć sprawcy. (...) Wiele różnych rzeczy po wnikliwych przepytывaniach udało się odnaleźć lub ustalić sprawcę. W takich przypadkach stosujemy karę zadośćuczynienia lub inne kary wg naszego regulaminu.”

Ponadto podczas rozmowy dzieci zgłosiły niewłaściwe zachowania wychowawców, tj.:

- krzyki, przeklinanie, wyzywanie wobec wychowanków;

- obrażanie, negatywne wypowiedzi na temat innych wychowanków, w tym również wypowiedzi pani [REDAKTOWANE] dotyczące [REDAKTOWANE]
- zastraszanie wychowanków, że trafią do młodzieżowego ośrodka wychowawczego, że zostaną odesłani do miejsca pochodzenia;
- wyrzucenie do kosza kanapek, które wychowanek spożywał po godzinie 18, wyganianie dzieci, które spożywają jedzenie poza kuchnią;
- budzenie wychowanków, np. o 22 i wyrzucanie ubrań z szafki, ponieważ były niepokładane;
- niewykonywanie obowiązków przez wychowawców podczas dyżurów, robienie w tym czasie innych rzeczy, np. siedzenie przed komputerem;
- wychodzenie wychowawców z placówki podczas pełnienia dyżuru i zostawianie dzieci samych w placówce;
- palenie papierosów przez wychowawców na terenie placówki.

Dyrektor udzielił wyjaśnień, z których wynika, że nie stwierdził, aby wychowawca opuścił teren placówki i dzieci pozostały bez opieki oraz nikt takich informacji mu nie zgłaszał. Do dyrektora nie wpłynęły również skargi dotyczące niewłaściwych zachowań pracowników placówki „(...) wychowankowie od czasu do czasu zgłaszają uwagi tego typu, że za takie samo złe zachowanie nie wszyscy wychowawcy oceniają tak samo, że przyznają różną ilość punktów ujemnych, że jedni wychowawcy zwalniają poza placówkę inni nie zawsze, jedni pozwalają na oglądanie filmów po godz. 22.00 inni nie. (...) przeprowadzam rozmowę z wychowankiem, aby dokładnie wyjaśnić sytuację, jeśli jest taka potrzeba, sprawdzam również wersję od strony wychowawcy.” Jednocześnie dyrektor wyjaśnił w odniesieniu do dwóch wychowawców „(...) są wychowawcami, którzy dość rygorystycznie starają się egzekwować wszystkie obowiązki oraz zakazy i regulaminy placówki. Dlatego też często przez wychowanków określani są, że się wszystkiego czepiają. (...) ma taki sposób mówienia, że mówi podniesionym głosem i szczególnie w przypadku nowych wychowanków, może sprawiać wrażenie jakby krzyczał i tu czasem na tym tle zdarzają się uwagi.”

[akta kontroli str., 247-258, 295-299, 326-333]

Podczas czynności kontrolnych 3 wychowanków placówki wypełniło anonimową ankietę dotyczącą praw dziecka. Uzyskano następujące informacje.

W placówce nie ma nagród (1 osoba brak odpowiedzi). Konsekwencje za nieprzestrzeganie obowiązujących zasad to punkty minusowe, przyznawane przez wychowawców i dyrektora. W przypadku wychowanka pełnoletniego konsekwencją może być „wyrzucenie” z placówki. Gdy wychowankowie nie zgadzają się z przyznaną konsekwencją nie mogą się poskarżyć czy zwrócić do kogoś (2 odpowiedzi). Jedna osoba wskazała, że można, ale zazwyczaj nic to nie daje. 2 wychowanków wskazało, że nie mają w placówce miejsca, w którym mogą bezpiecznie przechowywać prywatne rzeczy. Wychowawcy zaglądają do szaf i szuflad dzieci (gdy sprawdzają porządek – 2 odpowiedzi, kiedy mają ochotę – 1 odpowiedź). Pracownicy pukają wchodząc do pokoi dzieci. Wychowankowie sami wybierają sobie ubrania, są informowani o planowanych badaniach lekarskich i psychologicznych oraz decyzjach, które ich dotyczą. Jedna osoba wskazała, że nie jest informowana o decyzjach, które jej bezpośrednio dotyczą. 2 osoby wskazały, że nie zawsze mogą przyrządzić sobie coś do jedzenia.

Wychowankowie mogą spotykać się z rówieśnikami w placówce jak i poza nią, za zgodą wychowawcy lub dyrektora. Nie ma ograniczeń kontaktu z osobami bliskimi na terenie placówki, można wtedy przebywać na osobności. Jedna osoba wskazała, że spotkania czasami odbywają się w towarzystwie wychowawców. W placówce miały miejsce sytuacje, że za karę wychowanek nie

pojechał do osób bliskich (3 odpowiedzi). Dyrektor wyjaśnił „W naszej placówce nie stosuje się kar polegających na ograniczeniu wyjazdów i kontaktów z rodziną lub osobami bliskimi. Wstrzymanie wyjazdu, jeśli takowe ma miejsce, to ze względu na warunki i sytuację w rodzinie, która ma zapewnić bezpieczny pobyt wychowanka, o czym informuje się właściwy sąd rodzinny.”.

Zdarzały się konflikty między wychowankami a kadrami, z różnych powodów. 2 osoby zaznaczyły, że konsekwencje były wyciągane wobec wychowanka.

Kieszonkowe jest wypłacane co miesiąc, w różnej wysokości, uzależnionej od liczby punktów. Jedna osoba wskazała, że nie zawsze jest wypłacane co miesiąc, zależy kiedy wychowawcy podliczą punkty. Jedna osoba wskazała, że nie ma dostępu do numerów telefonów i adresów instytucji, do których można się zwrócić w przypadku nieprzestrzegania praw dziecka. 2 wychowanków wskazało, że nie ma możliwości odbywania praktyk religijnych zgodnie z wyznaniem, a jedna, że nie może odmówić udziału w praktykach religijnych.

Podczas czynności kontrolnych 3 pracowników placówki wypełniło anonimową ankietę dotyczącą praw dziecka. Analiza dokumentów wykazała, że nie miały miejsca sytuacje łamania praw dziecka w placówce.

[akta kontroli str. 247-258, 334-348]

W wyniku przeprowadzonych czynności kontrolnych nie można jednoznacznie stwierdzić czy nieprawidłowości polegające na szykanowaniu wychowanki [REDAKTOWANE] przez wychowawcę panią [REDAKTOWANE], przedstawione w piśmie wszczynającym kontrolę, miały miejsce. Część poruszonych w nim kwestii dotyczy zdarzeń sprzed kilku lat, co znacząco ograniczyło lub uniemożliwiło ich weryfikację, a część nie jest związana z bezpośrednim funkcjonowaniem placówki. Jeden z pracowników poinformował podczas kontroli, że miały miejsce niewłaściwe zachowania wychowawcy pani [REDAKTOWANE] wobec wychowanki [REDAKTOWANE], przy czym należy zaznaczyć, że był on w konflikcie z panią [REDAKTOWANE]. Również wychowankowie podczas rozmowy wskazali, że pani [REDAKTOWANE] kierowała do nich niestosowane wypowiedzi o [REDAKTOWANE]. Dyrektor placówki przekazał, że sposób, w jaki pani [REDAKTOWANE] odnosiła się do [REDAKTOWANE], nie budził zastrzeżeń. W dokumentacji nie stwierdzono zapisów o niewłaściwych zachowaniach pracownika wobec [REDAKTOWANE] w placówce. Wielokrotnie odnotowywano natomiast, że [REDAKTOWANE] jest w konflikcie z ojcem dziecka oraz jego babcią, a także, że ma utrudniony kontakt z synem. Ustalono, że placówka nie podejmowała skutecznych działań w celu wyeliminowania powyższych trudności lub w ogóle ich nie podejmowała, pomimo, że wynikały z zadań placówki.

W ocenie zespołu kontrolującego ponowne skierowanie [REDAKTOWANE] przez Starostę Powiatu Wołomińskiego do Domu Dziecka w Równem oraz zgoda dyrektora placówki na powtórne przyjęcie dziecka było niewłaściwe z uwagi na pełnienie przez panią [REDAKTOWANE], babcię syna [REDAKTOWANE] funkcji wychowawcy i pracownika socjalnego w placówce, a uprzednio rodziny zastępczej dla wychowanki. W konsekwencji powyższego stały kontakt [REDAKTOWANE] z panią [REDAKTOWANE] negatywnie wpływał na jakość relacji między nimi.

Ponadto w wyniku czynności kontrolnych stwierdzono liczne nieprawidłowości w zakresie żywienia, współpracy ze specjalistami prowadzącymi pracę z dziećmi, organizacji pracy wychowawczej, prowadzenia dokumentacji, wyciągania konsekwencji wobec wychowanków, przestrzegania praw dziecka oraz nadzoru dyrektora.

Za stwierdzone nieprawidłowości odpowiedzialność ponosi dyrektor placówki pan Jan Nowak, ich przyczyną był niewystarczający nadzór nad organizacją pracy wychowawczej oraz brak rzetelności w wypełnianiu zadań placówki.

Na podstawie art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz na podstawie rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli i wobec stwierdzonych uchybień i nieprawidłowości kieruję do Pana Dyrektora następujące zalecenia pokontrolne:

1. Zwiększyć nadzór dyrektora placówki nad właściwą organizacją pracy wychowawczej zgodnie z § 13 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292, poz. 1720).
2. Wyeliminować sytuacje niewłaściwego zachowania się pracowników placówki wobec wychowanków oraz zwiększyć nadzór w tym zakresie, a w przypadku zasięgnięcia informacji o takim zdarzeniu niezwłocznie podjąć odpowiednie działania.
3. Przeprowadzić z kadrą rozmowy dotyczące zasad obowiązujących w placówce, w tym zachowań, za które przyznawane są nagrody i konsekwencje oraz zobowiązać wychowawców do ich przestrzegania oraz jednakowego traktowania wszystkich wychowanków.
4. Przeanalizować i zrationalizować konsekwencje stosowane w placówce, aby wzmacniały proces wychowawczy.
5. Zapewnić wszystkim dzieciom przez całą dobę swobodny dostęp do podstawowych produktów spożywczych oraz napojów zgodnie z treścią § 18 ust. 1 pkt 9 ww. rozporządzenia. Systematycznie zaopatrywać aneksy kuchenne w niezbędne produkty. Przeprowadzić z dziećmi rozmowy w zakresie ich oczekiwań dotyczących jakości żywienia i w miarę możliwości uwzględniać ich zdanie. Zapewnić każdemu wychowankowi wszystkie posiłki w ilości odpowiadającej ich zapotrzebowaniu. Wyeliminować sytuacje podawania dzieciom przeterminowanych produktów oraz przestrzegać ustalonych jadłospisów.
6. Na bieżąco prowadzić ewidencję wskazaną w § 17 ust. 5 ww. rozporządzenia i wykreślać z niej wychowanków, którzy opuścili już placówkę.
7. Sporządzać bardziej szczegółowe i zindywidualizowane *diagnozy psychofizyczne* zgodnie z § 14 ww. rozporządzenia oraz indywidualizować treści w nich zawarte. Dokument opatrywać datą sporządzenia.
8. W *planie pomocy dziecku* wyznaczać cel pracy zgodnie z § 15 ust. 3 pkt 2 ww. rozporządzenia. Cele i działania uwzględnione w planach dostosowywać do indywidualnej sytuacji dziecka. Plan modyfikować w zależności od zmieniającej się sytuacji dziecka.
9. *Kartę pobytu* dziecka wypełniać systematycznie w sposób opisowy we wszystkich obszarach zgodnie z § 17 ust. 1 pkt 2 oraz § 17 ust. 4 pkt 2 ww. rozporządzenia. W dokumencie wpisywać ważne dla dziecka wydarzenia, ustalenia.
10. Systematycznie prowadzić *arkusze badań i obserwacji* określone w § 17 ust. 1 pkt 4 ww. rozporządzenia. W dokumencie wpisywać bardziej szczegółowe informacje dotyczące funkcjonowania dziecka, jego zachowania, emocji.
11. W *karcie udziału w zajęciach* prowadzonych przez psychologa, pedagoga lub osobę prowadzącą terapię, zgodnie z § 17 ust. 1 pkt 3 ww. rozporządzenia, uwzględniać opis przebiegu zajęć. Pozyskiwać od osób prowadzących zajęcia informacje o przebiegu i efektach zajęć.

12. Podczas zespołów do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka dokonywać oceny dziecka zgodnie z art. 136 ustawy, w szczególności omawiać i odnotowywać w protokole działania w zakresie powrotu dziecka do rodziny lub umieszczenia go w rodzinnej pieczy zastępczej.
13. Wyznaczać opiekuna usamodzielnienia w terminie wskazanym w art. 145 ust. 2 ustawy.
14. Zapewnić wychowankom placówki możliwość kontaktów z rodziną biologiczną, o ile sąd ich nie zakazał, oraz podejmować działania zmierzające do utrzymywania systematycznych relacji.
15. W związku z wynikami rozmowy i ankiety przeprowadzonej wśród dzieci, nie ograniczać wychowankom prawa do kontaktu z rodzicami, wskazanego w art. 4 ustawy.

Uwagi i wnioski:

1. Zapewnić wychowankom możliwość korzystania, w czasie wolnym, z komputerów, które są dla nich przeznaczone.
2. Rozszerzyć ofertę zajęć pozalekcyjnych i rekreacyjno-sportowych umożliwiających realizację zainteresowań przez wychowanków, o których mowa w § 18 ust. 1 pkt 12 ww. rozporządzenia.
3. Przeprowadzić z wychowankami rozmowę dotyczącą instytucji, zajmujących się prawami dziecka, do których dzieci mogą się zwrócić w sytuacjach trudnych, łamania ich praw.
4. Przy określaniu wysokości kwoty pieniężnej do własnego dysponowania wskazanej w § 18 ust. 1 pkt 8 ww. rozporządzenia uwzględniać zmianę kwoty określonej w art. 80 ust. 1 pkt 2 ustawy.

Pouczenie

Zgodnie z art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 998, z późn. zm.) oraz § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. poz. 1477) kontrolowana jednostka może w terminie 7 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego, zgłosić do Wojewody Mazowieckiego zastrzeżenia do wydanego wystąpienia lub/i do zawartych w nim zaleceń pokontrolnych na adres: Mazowiecki Urząd Wojewódzki, Wydział Polityki Społecznej, plac Bankowy 3/5, 00-950 Warszawa.

W przypadku nieuwzględnienia przez Wojewodę Mazowieckiego zastrzeżeń oraz w przypadku nie zgłoszenia zastrzeżeń do zaleceń, kontrolowana jednostka jest obowiązana w terminie 30 dni od otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego powiadomić wojewodę o sposobie realizacji uwag, wniosków i zaleceń.

W przypadku uwzględnienia zastrzeżeń odpowiadając na zalecenia należy mieć na uwadze zmiany wynikające z powyższego faktu.

Jednocześnie przypominam, że w przypadku osób, które nie realizują zaleceń pokontrolnych mają zastosowanie przepisy art. 198 ww. ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

STARSZY INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
Agnieszka Woźniak-Markowska

z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Anna Kucińska
Zastępca Dyrektora
Wydziału Polityki Społecznej

STARSZY INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
Anna Kucińska

STARSZY INSPEKTOR WOJEWÓDZKI

Anna Kucińska